

UURAINEN

UURAISTEN KUNTA

Talousarvio 2024

Taloussuunnitelma 2024–2026

Kunnanhallitus 28.11.2022 § 247

Kunnanvaltuusto 12.12.2022 § 48

SISÄLLYS

1.	Toimintaympäristö ja Yleisperustelut.....	3
2.	Kunnan visio ja strategia.....	4
3.	Ulkoinen ja sisäinen toimintaympäristö.....	5
4.	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	11
5.	Talouden rakenne.....	13
6.	Talousarvio ja taloussuunnitelma.....	15
	2002 VALTUUSTO JA KONSERNIJOHTO.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
	3002 KONSERNIPALVELUT	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
	5001 SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	28
	7003 TEKNINEN LAUTAKUNTA	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
7.	Investointiosa.....	70
8.	Tuloslaskelma ja rahoitusosa	72
9.	Henkilöstösuunnitelma	75
10.	Kunnan vesi- ja viemärilaitos	77
11.	Talousarvion sitovuus	78

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA YLEISPERUSTELUT

	2019	2020	2021	2022
Väkiluku	3 681	3 646	3 634	3 592
Väkiluvun muutos ed. vuodesta, %	-2,7	-1,0	-0,3	-1,1
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %	25,8	25,3	25,3	24,3
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %	54,3	54,5	54,0	54,3
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %	19,9	20,2	20,7	21,4
Työllisyysaste, %	74,2	72,9	76,5	..*
Taloudellinen huoltosuhde	165,2	170,7	158,3	..*
Vuosikate, €/as.	5,16	570,1	636,2	160,1
Lainakanta, €/as.	4 630	4 647	4 130	3 953
Konsernin lainakanta, €/as.	7 453	7 626	6883	6 665

*Vuoden 2022 tieto päivittyvät 12/2023.

Syyskuun 2023 mukaisen ennakkollisen väkilukuarvion mukaan Uuraisten kunnassa on 3 609 henkilöä. Verrattuna 31.12.2022 väkilukuun olisi väestön lisäys 17 henkilöä.

Paluu kestäväälle kasvu-uralle on Uuraisten kunnan strategian keskeinen tavoite.

Kuntalain mukaisessa taloussuunnittelussa korostetaan toiminnan ja talouden tiivistä yhteyttä, taloudellisten resurssien merkitystä sekä suunnittelun realistisuutta. Talousarvio ja taloussuunnitelma sisältävät sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma sekä toimintakertomus ovat valtuuston toiminnan ja talouden ohjausvälineitä. Muut toimieliimet ohjaavat toimintaa edelleen käyttösunnitelmien ja niiden toteutumisvertailujen avulla. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Valtuuston on hyväksyttävä talousarvio vuoden loppuun mennessä. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä hyväksyttävä taloussuunnitelma suunnitellaan kolmeksi tai useammaksi vuodeksi, joista talousarviovuosi on ensimmäinen.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosat. Samaa rakennetta on noudatettava taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Talousarvion yleisperustelut ovat luonteeltaan informatiivisia ja niissä esitetään muun muassa kuntastrategia, kansatalouden ja kuntatalouden kehityskatsaus sekä kuvataan Uuraisten kunnan nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä. Käyttötaloussosassa kuvataan kunnan järjestämän toiminnan rahoittamista toimialoittain ja tulosalueittain. Investointiosassa esitellään investointisuunnitelma talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille kustannusarvioittain. Tuloslaskelmaosa vuorostaan on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, joka osoittaa tulorahoituksen riittävyyden palveluiden järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Toimintakate osoittaa millainen summa käyttötalouden nettomenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla. Vuosikate kuvaa käyttötalouden rahoittamisen jälkeen jäävää rahoituspohjaa, jolla katetaan investointimenot ja lainanlyhennykset. Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Tämän jälkeen esitettävä poistoeron muutos tarkoittaa tavanomaisesti investointivarausten purkua. Näiden jälkeen tuloslaskelma ilmentää tilikauden yli- tai alijäämän, joka vaikuttaa kunnan pääomaan lisäävästi tai vähentävästi. Rahoitusosa vuorostaan kuvaa talousarviovuoden ja suunnitelmavuosien rahan liikkumista; rahan lähteitä ja rahan käyttöä.

Vuoden 2024 talousarvio perustuu lautakuntien tekemiin ehdotuksiin. Lautakunnat ovat pyrkineet valmistelemaan talousarvioehdotukset talousarvion laadintaohjeen ja määrärahakehysten mukaisesti. Lautakuntien tulee seurata

voimavarojen käyttöä sekä tavoitteiden toteutumista kunnanhallituksen antamien talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti. Lautakunnat huolehtivat myös siitä, että valtuuston asettamat tavoitteet toteutuvat mahdollisimman tehokkaasti annettujen resurssien puitteissa.

Vuoden 2024 verojen tuotoiksi Uuraisilla arvioidaan 7 200 000 euroa. Verotuloarvio perustuu käytettävissä olleisiin Kuntaliiton tietoihin sekä omiin laskelmiin. Veroprosenteiksi kunnanvaltuusto on päättänyt 6.11.2023 §50 seuraavaa: Tuloveroprosentti 9.00. Rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti 1.30. Maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1.30. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti 0.48. Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1.30. Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3.00. Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti 0%.

Ennakollisen valtionosuuslaskelman mukaan Uuraisten kunta saa vuonna 2024 valtionosuuksia 6 470 869 euroa. Se on 58 854 euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

2. KUNNAN VISIO JA STRATEGIA

VISIO

KESTÄVÄLLÄ KASVU-URALLA

Uurainen on poikkeuksellisesti ollut lähes koko 2000 –luvun kasvukunta ja väestörakenteemme on hyvä ja visiomme on päästä takaisin kasvu-uralle. Kestävän kehityksen kasvu on mahdollista ja siitä meillä on näyttöä: Päästöt/asukas vähentyivät -25% vuosina 2005-2019 ja samaan aikaan väestömme kasvoi 3100 asukkaasta 3700 asukkaaseen.

#kasvuuralla

ARVOT

Inhimillinen

Uurainen on inhimillinen, aito ja lähestyttävä sekä turvallinen. Ihmiset ovat auttavaisia ja yhteisöllisiä.

Hyväntuulinen

Uurainen on hyväntuulinen, näkeehän sen jo suun muodosta. Meillä on syytä hymyyn, olemme positiivisia ja ratkaisukeskeisiä. Vahvistamme hyvinvointia ja viihtyvyyttä monipuolisesti niin työssä kuin vapaa-ajallakin.

Uudistuva

Uurainen on samalla sekä perinteikäs että uudistuva. Vahvistamme vuorovaikutteista, ideoivaa, osallistuvaa ja kestävää toimintakulttuuria.

1

Kuntaorganisaatio:

**#sujuva
toimintakulttuuri
ja digiloikka**

2

Kuntalaiset ja yritykset:

**#viihtyisä,
hyvinvoiva ja
kestävä
Uurainen**

3

Katse ulospäin:

**#tunnettu
Uurainen**

#SUJUVA

Strategian 1. vaiheessa käänämme katseemme kuntaorganisaation toiminnan kehittämiseksi sujuvaksi. Toimintakulttuurimme mahdollistaa ja rohkaisee uudistamaan kaikkia keskeisiä palveluitamme ja toimintojamme. Hyödynnämme digitaalisuutta niin, että se lisää arvoa palvelutoiminnassa ja -kohtaamisissa. Strategiakauden päättyessä olemme digiloikassamme pitkällä ja sujuvat palvelumme tekevät kotikunnastamme viihtyisän ja aktiivisen paikan niin työnteolle, asumiselle kuin yrittämiselle.

#VIIHTYISÄ

Strategiamme 2. vaiheessa käänämme katseemme kuntalaisiin, yrityksiin, 3.sektorin toimijoihin sekä vapaa-ajan asukkaisiin. Rakennamme viihtyisää, hyvinvoivaa ja kestävää Uuraista. Monin eri tavoin lisäämme hyvinvointia ja kannamme myös vastuuta sekä itsestä että asuin- ja toimintaympäristöstämme. Aktiiviset ja viihtyvät asukkaat ja yrittäjät rakentavat yhteisöllisyyttämme.

#TUNNETTU

Strategian 3. vaiheessa kohdistamme huomion ulospäin ja tehdään Uuraista tunnetuksi. Kuntaviestinnän ja –markkinoinnin avulla lisäämme Uuraisten #tunnettuutta ja vetovoimaa. Kannustamme kaikki uuraislaiset mukaan viestimään ylpeästi erityisesti somekanavissa ja tykkäämään ja kertomaan tarinoita #sujuvasta ja #viihtyisästä Uuraisista. Hyödynnämme ansaittua mediaa ja viestimme modernisti. Tuotamme myös potentiaalisille uusille asukkaille, työntekijöillemme ja yrittäjille kunnastamme, tonteistamme ja vapaa-ajan mahdollisuuksistamme laadukasta tarinaa ja markkinointimateriaalia.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Uuraisten kunnan strategian 13.12.2021 § 74. Sen jalkauttamista on jatkettu sekä kunnan työntekijöiden että kuntalaisten keskuudessa. Strategia ohjaa kunnan toimintaa ja toimii johtamisen työkaluna päivittäisessä toiminnassa. Toteutukseen satsataan nyt ja ensi vuonna, ettei strategia jää vain paperiksi tai julkilausumaksi. Kunnan eri toimialat ottavat strategian huomioon toimintansa suunnittelussa ja toteutuksessa vuonna 2024.

3. ULKOINEN JA SISÄINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yleinen taloudellinen kehitys

Hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Suomen talous ei kasvakaan vuonna 2023 edellisvuodesta. Vuonna 2024 hintojen nousu on kotitalouksen tulojen kasvua hitaampaa ja korkojen nousu on ohi. Kotitalouksien ostovoiman kohentuminen lisää kulutusta ja BKT kasvaa 1,2 prosenttia. Talouskasvua heikentää kuitenkin edelleen rakentamisen heikko tilanne. Investointinäkömät ovat kuitenkin muuten valoisat, erityisesti tuulivoimainvestointisuunnitelmia on erittäin paljon. Vuonna 2025 kasvu nopeutuu 1,8 prosenttiin, kun kuluksen kasvu lisäksi investoinnit lisäävät kotimaista kysyntää. Työllisyys notkahtaa tänä vuonna, mutta kasvaa taas ensi vuodesta lähtien ja vuonna 2025 työllisyysaste on 74,3 prosenttia ja työttömyysaste 7 prosenttia. Julkisyhteisöjen alijäämä on 2,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja hallituksen päättämistä sopeutustoimista huolimatta kasvaa yli kolmen prosentin vuosina 2024 ja 2025. Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu hieman ennuste-

jakson loppua kohden, kun talouskasvu kiihtyy ja hallituksen toimet alkavat purra. Alasektoreista suurinta alijäämää tekee valtionhallinto, jossa ei ole odotettavissa merkittävää kohenemista koko ennustejaksolla. Lisäksi ilman hyvinvointialueiden tai kuntien omia toimia paikallishallinnon alijäämä kasvaa ennustejakson loppua kohti. Sosiaaliturvarahastot ovat ylijäämäisiä. Sopeutustoimista huolimatta julkinen velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu mittava alijäämä, väestön ikääntyminen, sekä kasvavat velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla jatkossakin.

VM Taloudellinen katsaus syksy 2023

Taulukko 13. Keskeisiä lukuja keskipitkällä aikavälillä

	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
BKT markkinahintaan, määrän muutos, %	3,2	1,6	0,0	1,2	1,8	1,7	1,6
Bruttokansantuote, mrd. euroa	251	269	282	291	303	316	328
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	2,2	7,1	6,2	2,2	1,7	2,0	2,0
Työttömyysaste, %	7,7	6,8	7,1	7,2	7,0	6,6	6,4
Työllisyysaste, %	72,3	73,8	73,8	73,8	74,3	74,8	75,2
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-2,9	-0,8	-2,4	-3,2	-3,4	-3,0	-2,8
Valtio	-3,2	-1,6	-3,3	-3,4	-4,2	-3,7	-3,5
Kuntahallinto ¹	-0,3	-0,2	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,4
Hyvinvointialueet			-0,4	-0,5	-0,3	-0,4	-0,5
Sosiaaliturvarahastot	0,6	1,0	1,4	0,9	1,4	1,5	1,5
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:hen, %	-2,4	-0,4	-1,3	-2,2	-2,8	-2,7	-2,9
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	72,5	72,9	74,2	76,8	78,9	80,4	81,6
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	51,3	52,7	54,3	56,4	58,4	59,6	60,6
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta ²	-1,0	-0,7	-1,9	-1,7	-1,0	-0,5	0,0
Potentiaalisen tuotannon kasvu, %	1,1	1,4	1,2	1,0	1,1	1,1	1,1

¹ Paikallishallinto vuoteen 2022 saakka

² Arvioitu EU:n yhteisellä menetelmällä

VM Taloudellinen katsaus syksy 2023

Julkinen talous ja kuntatalous

Julkinen talous

Suomen julkisen talouden rahoitusasema heikentyy tänä vuonna merkittävästi vuoteen 2022 verrattuna. Talouskasvu on seisahtunut sekä monet aikaisemmin päätetyt toimet sekä inflaatiosta johtuva menojen nousu kasvattavat kuluvan vuoden alijäämää. Hallituksen päättämistä julkista taloutta vahvistavista toimista huolimatta, julkisen talouden tila heikkenee lähivuosina. Talouskasvu nopeutuu ennustejakson loppupuolella lähivuosiin verrattuna ja samaan aikaan myös sopeutustoimet purevat, minkä johdosta rahoitusasema alkaa kohentua. Julkinen talous pysyy kuitenkin huomattavan alijäämäisenä.

Julkinen velkasuhde on kohonnut korkealle tasolle historiaan nähden niin rakenteellisten syiden kuin myös vuosikymmenen alun eri kriisien johdosta. Sopeutustoimista huolimatta velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Osaltaan sopeutustoimien vaikutusta vaimentaa korkomenojen kasvu. Julkinen talous on pidemmällä aikavälillä rakenteellisesti alijäämäinen ja siten julkisessa taloudessa on kestävyysvaje.

Valtionhallinto on julkisen talouden sektoreista alijäämäisin. Hallituksen päättämiä sopeutustoimia kohdistuu myös valtionhallintoon vuodesta 2024 alkaen ja alijäämä pienenee aavistuksen. Säästöjä kohdistuu mm. sekä tulonsiirtoihin että toimintamenoihin. Toisaalta panostuksia tehdään esimerkiksi T&K-toimintaan. Lähivuosille osuu myös aikaisemmin budjetoituja varautumiseen liittyviä menoja. Verotulojen kasvu on kohtuullista, kun monien veropohjien kasvu kiihtyy talouskasvun nopeutuessa. Valtion alijäämä kuitenkin pienenee kovin verkkaisesti ja alijäämä pysyy suurena koko tarkastelujaksolla.

Paikallishallinnossa kuntahallinto jää painelaskelmassa edelleen hieman alijäämäiseksi. Ikääntyvä rakennuskanta, muuttoliike ja infra-rakentaminen pitävät kuntien investointimenot korkeina. Hyvinvointialueiden arvioidaan olevan alijäämäisiä aloitusvuoden lopulla. Alijäämä johtuu mm. mittavista investoinneista sekä henkilöstömenoista. Hyvinvointialueisiin kohdistuu säästöjä myös hallitusohjelmasta. Hyvinvointialueiden omat säästöt huomioidaan ennusteessa sitä mukaan, kun niistä on saatu riittävä varmuus.

Työeläkelaitosten ylijäämä asettuu lähivuosina reiluun prosenttiin. Eläkemenot kasvavat, mutta toisaalta työeläkelaitosten omaisuustulojen kasvu on kohtuullista. Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasemaa vahvistaa ennustejaksolla työttömyystilanteen koheneminen sekä sosiaalietuuksiin kohdistuvat leikkaukset. Toisaalta työttömyysvakuutusmaksua alennetaan vuoden 2024 alusta reippaasti. Muut sosiaaliturvarahastot ovat lähellä tasapainoa ennustejaksolla.

Kuntahallinto

Kansantalouden tilinpidon mukaan paikallishallinnon alijäämä suhteessa BKT:hen pieni viime vuonna 0,2 prosenttiin. Myös vuosi 2023 näyttää kuntahallinnossa kohtuullisen hyvältä, mutta sote-uudistuksen vuoksi siihen liittyy edelleen epävarmuutta. Käännös heikompaan on kuitenkin edessä alkuvuoden suotuisan tulokehityksen hiipuessä. Kuntahallinnossa paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu, sillä henkilöstökulut muodostavat kuntahallinnon suurimman kuluerän ja vuoden 2023 sopimuskorotukset kertaerineen nostivat palkkoja tavallista enemmän.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienentymisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia n. 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvujää vuonna 2024 kuluu huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokorotuksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokorotusta hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen

hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024-2027.

Kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutustoimiin tähtäävän hallitusohjelman vaikutuksia kuntahallintoon voidaan pitää toistaiseksi varsin maltillisina. Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntiin vaikuttavat panostukset kohdistuvat mm. perusopetuksen vahvistamiseen ja tasa-arvon edistämiseen opetuksessa. Lisäksi hallituksen päätös kiinteistöveron alarajan korotuksesta lisää kuntien verotuloja n. 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Suurin hallituksen suoraan kuntiin kohdistama leikkaus on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024-2027, jonka vaikutus kumuloituu vuoteen 2027 mennessä 111 milj. euroon. Kehitysarviossa ei ole oletettu, että kunnat sopeuttaisivat menojaan välittömästi indeksileikkauksen seurauksena. Valtionosuuksia laskee indeksijarrun lisäksi myös sote-siirtolaskelmien tarkentuminen, jonka vaikutus täsmäytetään valtionosuuksien kautta vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi kuluvan vuoden osalta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja menojen välinen epätasapaino leikataan kuntien valtionosuuksista vuosina 2024 ja 2025.

Kuntahallinnon investointipaineiden arvioidaan pysyvän mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät ja noussut korkotaso voivat kuitenkin lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Investointien oletetaan palaavan normaalille kasvurallalle vuoden 2023 jälkeen.

Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa kulvana vuonna, mutta alijäämä alkaa kasvaa jo ensi vuonna menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen kehyskauden lopulla, mikä merkitsee sopeutuspainetta kunnille tuleville vuosille. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa, mutta velkasuhde kasvaa vain hieman vuosina 2024-2027.

Vuoden 2024 verotuloennuste perustuu Kuntaliiton viimeisimpään veroennustekehikkoon verotulojen kehityksestä lisättyinä arviolla kunnan kiinteistöverotuoton ja kunnallisverotuoton kehityksestä. Kehitys arvioidaan vuoden 2024 osalta siten, että verotulot muodostuvat arvion mukaan **7.200.000** euroon. Ennusteessa huomioitu tulovero ja kiinteistöveroprosentin korotus.

Uurainen

S 1 000 €

0

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**
Verolaji						
Kunnallisvero	10 895	11 474	5 417	5 642	5 764	5 980
Muutos %	6,5	5,3	-52,8	4,1	2,2	3,7
Yhteisövero	1 089	993	584	483	511	538
Muutos %	67,5	-8,8	-41,2	-17,3	5,8	5,3
Kiinteistövero	719	772	804	807	807	807
Muutos %	10,9	7,3	4,2	0,4	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	12 704	13 238	6 805	6 932	7 082	7 325
Muutos %	10,7	4,2	-48,6	1,9	2,2	3,4

Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu

Kuluttajahintaindeksi, 2000=100	125,1	132,2	138,1	140,5	142,1	144,1
Kuluttajahintaindeksin muutos	2,2	7,1	5,9	2,4	1,6	2,0
Peruspalvelujen hintaindeksi	136,6	140,3	145,3	148,3	151,5	155,1
Peruspalv. hintaindeksin muutos	2,4	3,7	5,0	3,0	3,2	3,6

Uurainen

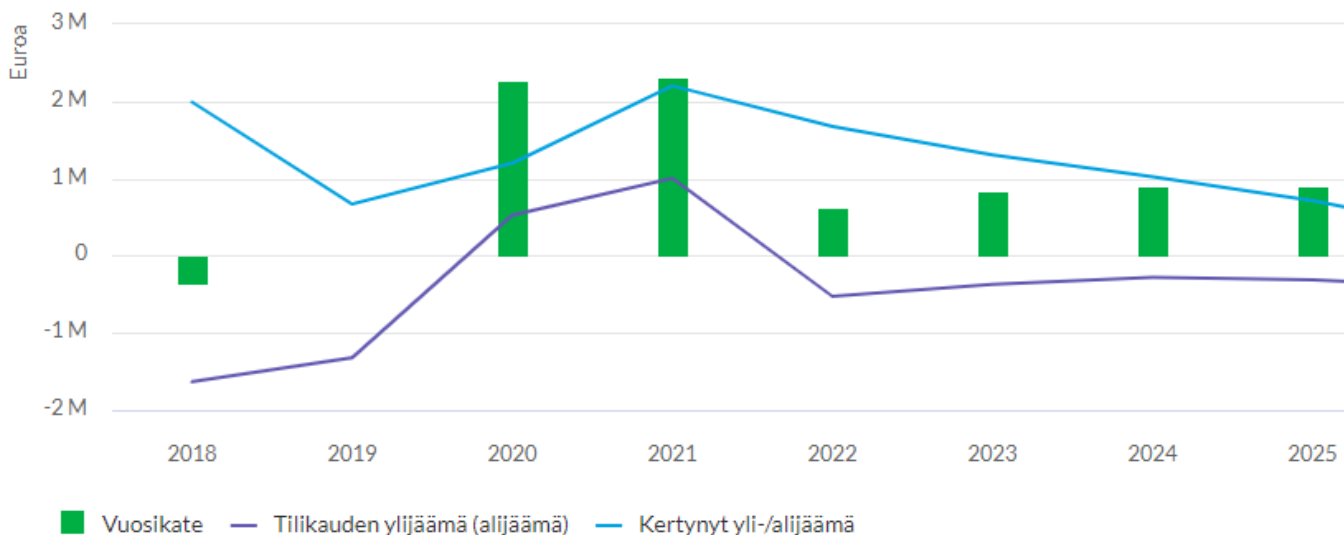
Valtionosuusarvio vuodelle 2024 on **6 470 869** euroa.

Kunnan talouden kehitys

Uuraisten kunnan talouskehitys on ollut hyvää aiempina vuosina. Viime vuosina valtion strategia koronapandemiasta selviytymiseen on ollut hyvin voimakas elvyttäminen, joka näkyi kuntien verotulojen ja erityisesti valtionosuuksien kasvuna. Vuoden 2023 talouskehitys on ollut selvästi maltillisempaa kuin edellisinä vuosina. Kuluva vuosi on ollut kohtuullisen hyvä Uuraisten kunnan talouden kannalta. Vaikka talousarvio oli alijäämäinen, on talous pysynyt melko hyvin tasapainossa koko vuoden ajan. Vuoden 2023 talousarvion vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos voi jäädä alijäämäiseksi.

Talouden tasapainottamisen toimenpiteitä tarvitaan edelleen tulevina vuosina, muuten talous muuttuu alijäämäiseksi pysyvästi. Nykyisen tarkan taloudenpidon lisäksi seuraavina vuosina on optimoitava palveluverkkoa, tasapainotettava vesilaitoksen talous, panostettava henkilöstön työhyvinvointiin, uudistettava palvelujen toteuttamistapoja, vahvistettava esimiestyötä, toteutettava aktiivista kaavoitusta ja elinkeinovoimapolitiikkaa sekä pyrittävä keventämään hallintoa. Tämä kaikki on mahdollista ilman, että Uuraisten kunta joutuisi heikentämään peruspalvelujensa tasoa ja/tai nostamaan tuloveroprosenttiaan. Oikeilla toimenpiteillä kunnan talous on mahdollista pitää ylijäämäisenä myös tulevina vuosina.

Vuosikate ja yli- / alijäämä

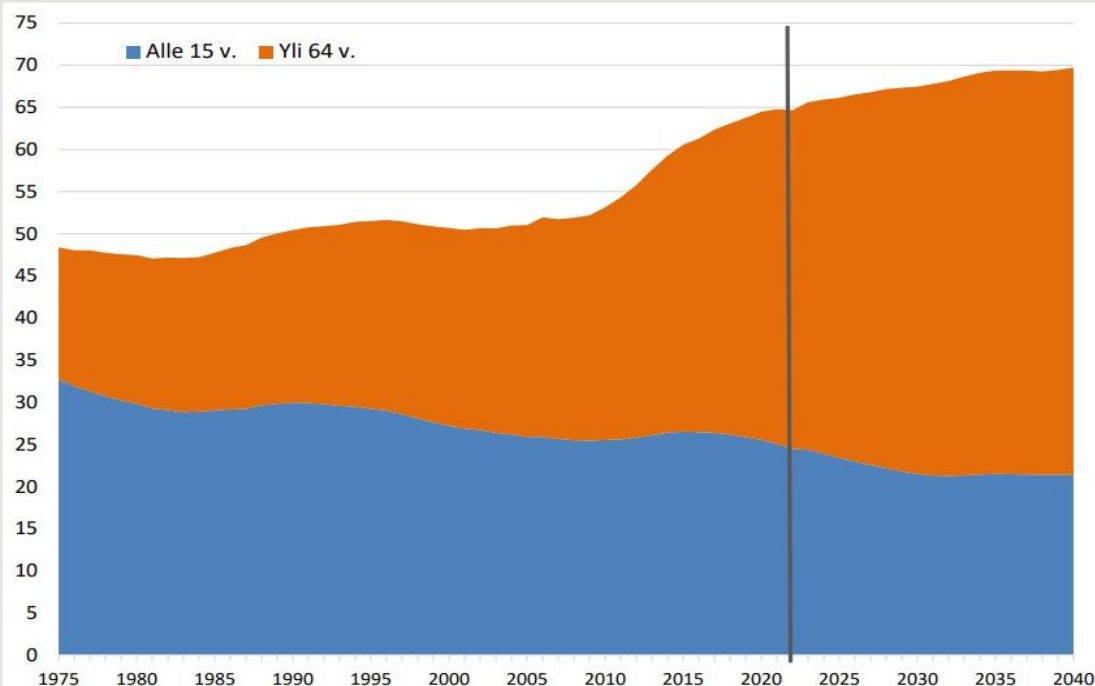

Väestö

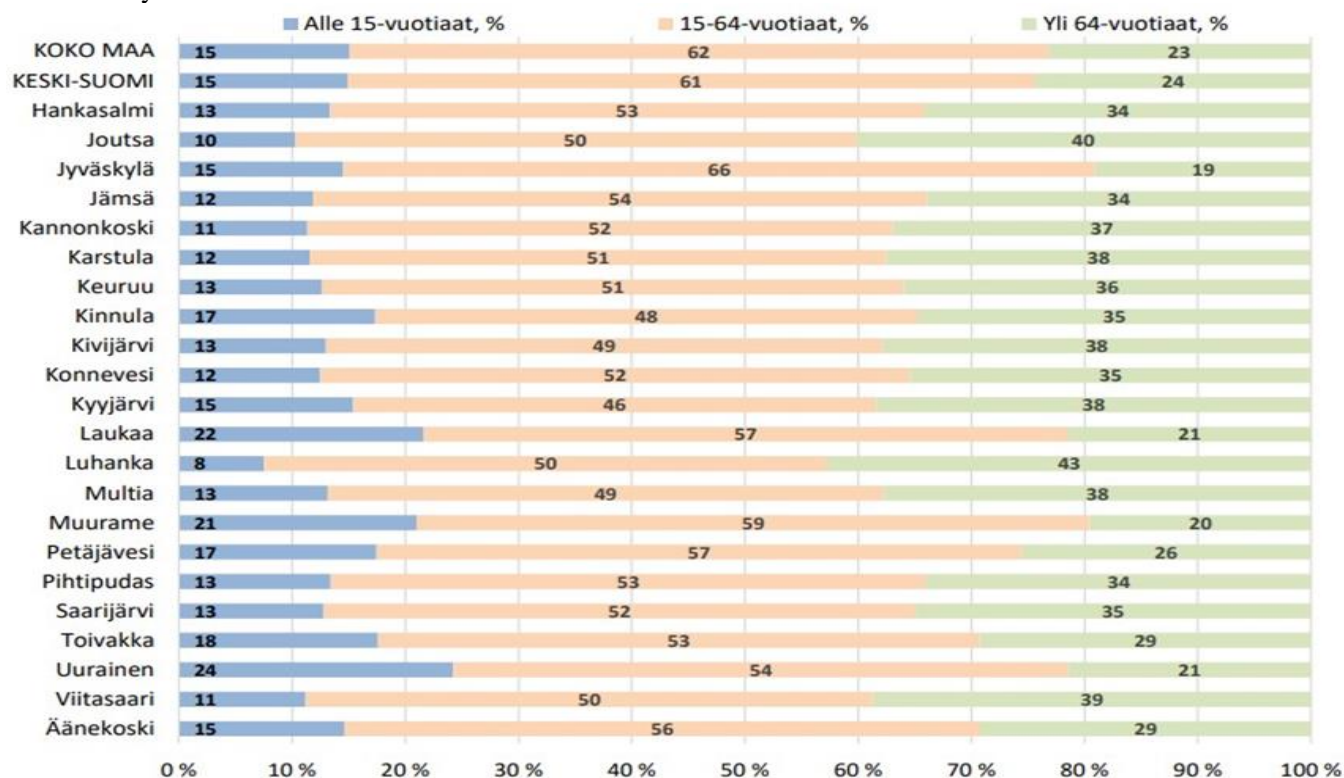
Keski-Suomen väestömäärä vuoden 2022 lopussa oli 272 521.

Väestöllinen huoltosuhde Keski-Suomessa 1975–2022 ja ennuste vuoteen 2040

(Alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden ja sitä vanhempien määrä 100 työikäistä kohden)

Väestö ikäryhmittäin 2022

Lähde Keski-Suomen liitto, väestörakenne

Työpaikat ja työllisyys

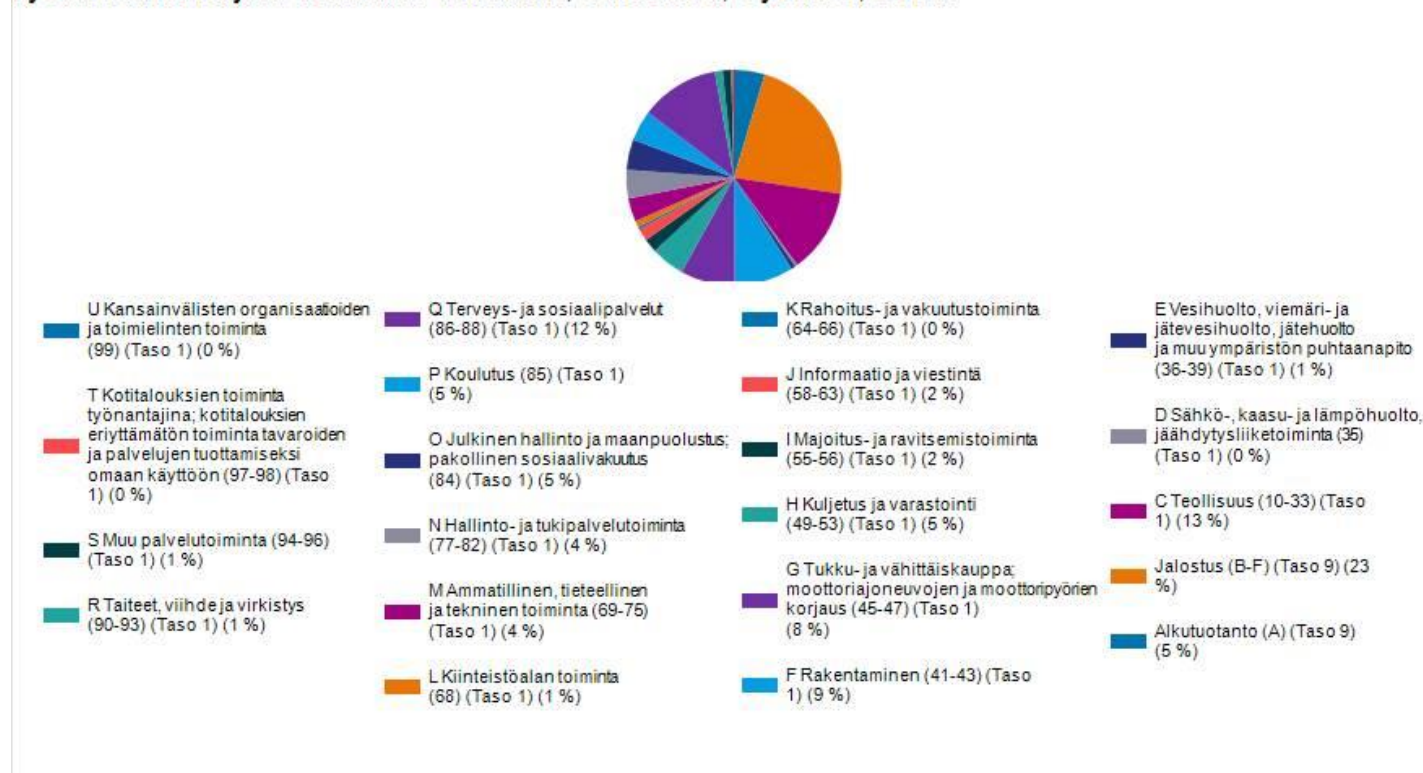
Keski-Suomessa oli syyskuussa 2023 yhteensä 14402 työtöntä työnhakijaa. Uuraisilla vastaava luku oli 146. Työt-

tömyysprosentti oli syyskuussa 2023 Keski-Suomessa 11,6 ja Uuraisilla 9,3. Keski-Suomessa oli uusia avoimia työpaikkoja syyskuussa 2023 yhteensä 1663 kappaletta ja Uuraisilla 11.

Työpaikkaomavaraisuus Uuraisilla oli vuonna 2021 (vuoden 2022 tilastoa ei ole saatavilla) 59,1 %.

Alla piirakkakuvio työllisistä Uuraisilla toimialan mukaan. Suurimmat alat ovat jalostus (23 %), teollisuus (13 %), terveys- ja sosiaalipalvelut (12 %), rakentaminen (9 %), tukku- ja vähittäiskauppa / moottoriajoneuvojen korjaus (8 %) sekä alkutuotanto, kuljetus ja varastointi, julkinen hallinto ja koulutus (kaikki 5 %).

Työlliset muuttujina Toimiala. Uurainen, Yhteensä, Työlliset, 2021.

4. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu kunnan perustehtävään, toimintaympäristön analysointiin, toiminnan ja talouden tavoitteisiin sekä kuntastrategiaan. Sen tarkoituksena on kehittää ja edistää kunnan toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, toiminnan kehittämistä, tuloksellisuutta ja sen arviointia sekä mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä. Sillä tarkoitetaan kaikkia niitä tapoja, joilla viranhaltijat, tilivelvolliset, toimielimet sekä esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on tuloksellista ja taloudellista; päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa; lain säännöksiä, toimielinten päätöksiä sekä viranomaisohjeita noudatetaan ja kunnan omaisuus ja voimavarat turvataan. On tärkeää, että sisäisen valvonnan toimintatavat sisällytetään päätöksentekoprosesseihin, toiminnan ja talouden sekä investointien suunnitteluun sekä hallinnan, hallinnon, toiminnan, omaisuuden ja taloushallinnon toimintatapoihin. Talousarvion laadinnassa on pyritty siihen, että tavoitteet ja niiden mittarit olisivat mahdollisimman konkreettisia ja yksiselitteisiä.

Uuraisten kunnanvaltuusto on hyväksynyt 3.9.2013 Uuraisten kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet 1.1.2014 alkaen. Lisäksi kunnanhallitus on antanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointiohjeen 20.6.2016.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää

- strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista;
- toiminnan lainmukaisuutta;
- hyvän hallintotavan toteutumista;

d. riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa

Riskienhallinta on johdon vastuulla. Se on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus kunnan strategisten, toiminnan ja talouden saavuttamisesta sekä toiminnan häiriöttömyydestä ja jatkuvuudesta. Riskienhallinnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä toiminnan jatkuvuutta ja häiriöttömyyttä vaarantavia tapahtumia. Riskienhallinta perustuu ydintoimintojen ja järjestelmien tunnistamiseen, sallitun ja hyväksyttävän riskitason määrittelyyn, sekä riittävän riskien hallinnan menetelmien toimeenpanoon käytännössä.

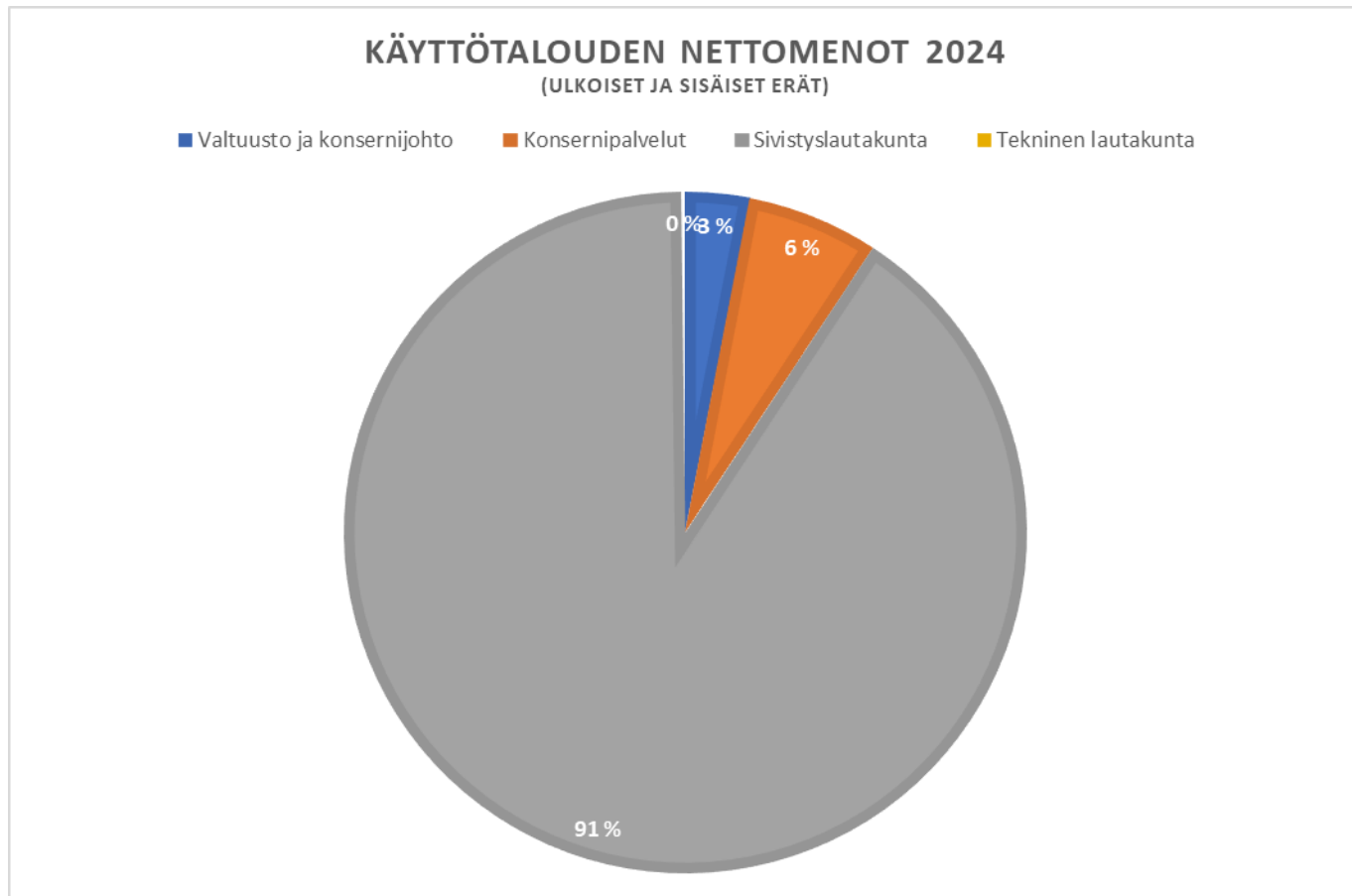
Kunnanhallitus ja lautakunnat antavat toimialoiltaan toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kunnanhallitus vastaa ja lautakunnat vastaavat toimialoillaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kukin toimiala antaa talousarvioehdotuksen yhteydessä suunnitelman talousarviovuonna seurattavista asioista. Kunnanhallitus laatii talousarvion yhteenvedon talousarviovuonna seurattavista asioista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

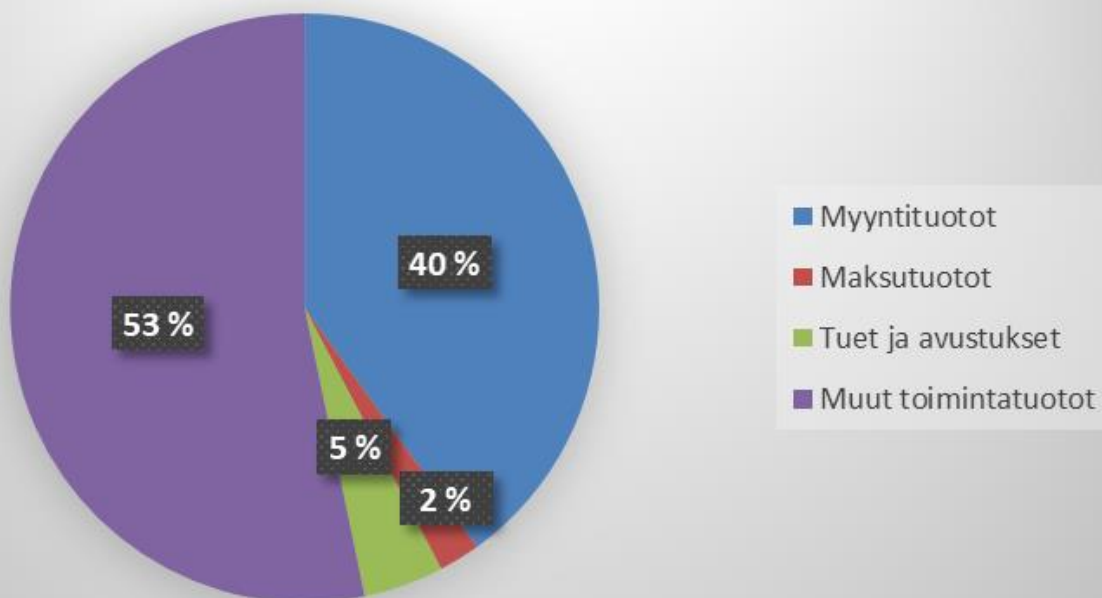
Vuoden 2024 talousarvion käsittelyn yhteydessä arvioidaan toimintaan ja talousarvion toteutumiseen kohdistuvat riskit tehtäväalueittain. Kukin toimiala on talousarvion laadinnan yhteydessä kirjannut keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle.

Koko kunnan vuoden 2024 sisäisen valvonnan painopistealueena jatkuu edelleen asiakirjahallinta ja lisäksi viranhaltijapäätökset. Lakiuudistusten ja uusien säännösten jalkauttamista kunnan ja työyksiköiden toimintaa seurataan edelleen.

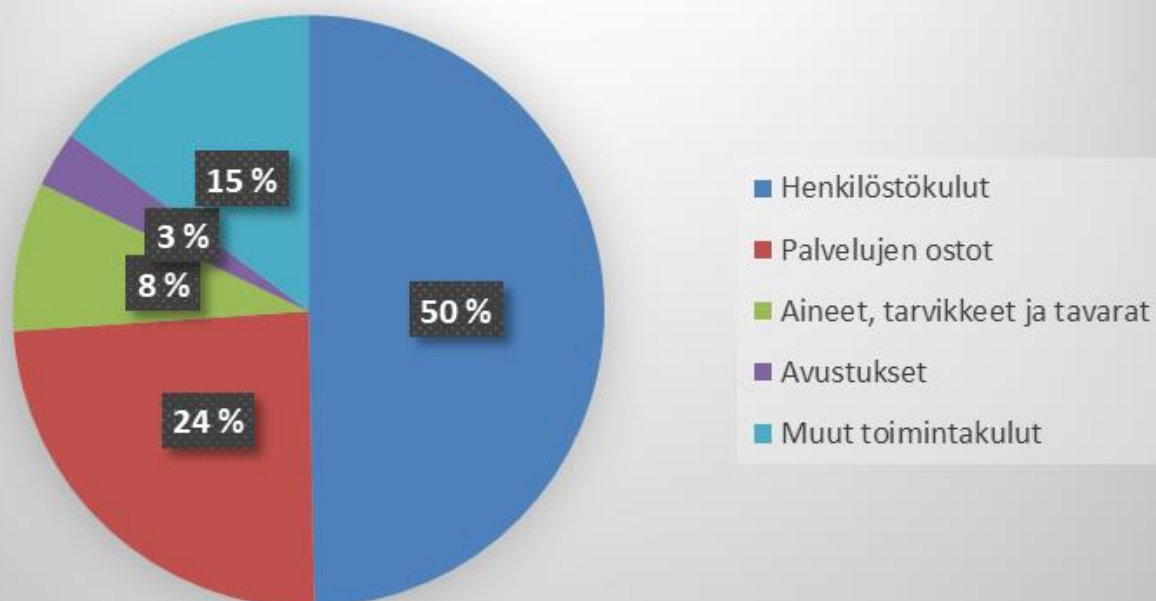
5. TALOUDEN RAKENNE

Toimintatuotot 2024

Toimintakulut 2024

6. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KONSERNIPALVELUT

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	424.778	446.390	543.300	96.910
Toimintakulut	-1.812.611	-2.052.410	-1.976.544	75.866
Toimintakate	-1.387.833	-1.606.020	-1.433.244	172.776

Suunnitelmapoistot - xxxxx€

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Konsernipalvelut vastaa kunnan ylimmän päätöksenteon (kunnanvaltuusto, kunnanhallitus) hallinnosta, ICT-palveluista, asianhallinnan kokonaisuudesta, informaatiopalveluista, taloussuunnittelusta, kirjanpidosta, maksuliikenteestä, palkanlaskennasta sekä tiedonhallinnasta ja asiakirjahallinnon järjestämisestä.

2101 Yleishallinto

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	89.883	100.880	98.400	-2.480
Toimintakulut	-899.722	-1.122.000	-946.063	175.937
Toimintakate	-809.839	-1.021.120	-847.663	173.457

Toiminnan kuvaus Yleishallinnon tehtäväalueeseen sisältyvät kunnanvaltuuston, tilintarkastuksen, kunnallisverotuksen sekä kunnanhallituksen vastualueet. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallituksen tehtäväalueeseen sisältyvät tilintarkastus, kunnallisverotus, yritys- ja työllisyyspalvelut, metsätilat sekä maahanmuuttopalvelut. Uuraisten kunta kuuluu Laukaan kunnan hallinnoimaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen.

vanhusneuvosto

Vanhusneuvoston toiminta jatkuu osana yleishallintoa vuonna 2024.

Yleishallinnon toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Uuraisten kunnan strategian 2030 toteutus.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Väestökehitys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Kestävällä kasvu-uralla	väestönmuutoksen ennakkotiedot kuukausittain/vuotuisesti	<ul style="list-style-type: none"> Muuttotase vuoden lopussa vähintään <u>+</u> 0

		millään 1,0 milj. euroa. Kotiutettuja sijoituksia käytetään ohjeellisen käyttösuunnitelman mukaisesti investointien rahoittamiseen ja käyttötalousoissa olevan investointiavustuksen kattamiseen. Kunnanhallitus hyväksyy erikseen ohjeellisen käyttösuunnitelman, mikäli sijoitusten kotiuttaminen on tarpeellista.
--	--	--

Kriittinen menestystekijä:

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Sujuva toimintakulttuuri ja digiloikka	<ul style="list-style-type: none"> • henkilöstökysely • Tyhy/tyky toiminnan uudistukset ja lisäpanostukset; Epassi 100€/hlö ja työsuhdepyöräetä ym. • Sähköinen verkko-kauppa 	<ul style="list-style-type: none"> • Tulokset vähintään hyvällä tasolla (asteikko 4,2 -4,9) • Haluamme olla paras kuntatyöyhteisö sekä kilpailukykyinen ja houkutteleva työpaikka vrt. ympäristökuntien tarjoamat henkilöstöedut (dia6) • Arvostamme työntekijöitämme ja kannustamme heitä huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan. • Toivomme tällä olevan vaikutuksia hyvään työilmapiiriin, tuottavuuteen ja sairaspöissaolojen määrään. • Helpottaa käyttäjää palveluiden ja tilojen ostotapahtumassa • Vähentää kirjanpitoon liittyviä toimenpiteitä ja vapauttaa henkilöstöresursseja • Toivottavasti lisää tilojen käyttöastetta entisestään

Kriittinen menestystekijä:

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">Kuntalaiset ja yritykset:</p> <p style="text-align: center;">#viihtyisä, hyvinvoiva ja kestävä Uurainen</p> <p>Työhömmme ja palveluihin tyytyväiset asiakkaat</p> <p>Elinvoimaiset yritykset ja hyvä työllisyyskehitys</p> <p>Elinkeinotoiminnan kehittäminen; elinkeino on toimeentulon hankkimiseen tähtäävää toimintaa sisältäen yritystoimintaa, työllistymistä ml. maahanmuuttajien koutoutumista.</p> <p>Vuonna 2025 Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen vastuulla on työllistämispalveluiden viranomaistehtävät. Äänekosken kaupungin palvelukseen siirtyy liikkeenluovutuksella te-palveluiden viranhaltijoita, joiden työnä nostä suunnatän Uuraisille sovitun mukaisesti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakaspalaute ja tyytyväisyyskyselyt. • työ- ja elinkeinopalvelut palvelevat uuraislaisia yrityksiä ja kuntalaisia. • Kehitetään Uuraisten alueen taloutta, luodaan positiivista muuttovirtaa ja lisätään työpaikkojen määrää • Kuntaan rekisteröityjen yritysten määrän kasvu • Työttömyysprosentin pysyminen Keski-Suomen keskiarvon alapuolella • Kunnan asukasluvun kasvu • yrittäjä voi hankkia juuri omaan tarpeeseensa sopivaa asiantuntemusta ja neuvontaa. • Matkailun, erityisesti luontomatkailun edistäminen • Rahoitusta uuraislaisten yhteisöjen kehittämiseen • Yrittäjyyskasvatus yhdessä opetustoimen ja yritysten kanssa • Uuraislaiset nuoret saavat kesätyöpaikkoja yrityksistä tai oman 4H-yritystoiminnan kautta 	<ul style="list-style-type: none"> • Sen näkee suun muodosta eli tuloksena 😊 • ensisijaisena painopisteenä on yrityspalvelu- ja neuvonta. Työnsuunnittelijan toiminimike on muutettu elinkeinoneuvojaksi. Painopiste brändätään paremmin ja selkeämmin. • Kunnan palvelukseen jäävä elinkeinoneuvoja tulee olemaan omien lähipalveluiden edustaja työllisyysalueella • Yrityspalveluseteli • Hankitaan Gradian Yritysidean alkavien yritysten neuvontapalveluja (sopimusperustainen) • maakunnallisen matkailuorganisaation ja kunnan välinen yhteistyö • Yhdessä kunnan kanssa yritykset hyödyntävät aktiivisesti erilaisia rahoituslähteitä toimintansa kehittämiseen mm. Jyväskylä. • Elinkeinotoimi osallistuu Yrityskyläkonseptin rahoittamiseen. • Tuetaan nuorten kesätyöllistämistä • Notkeat toimintatavat elinkeinopalvelujen tarjoamisessa ja kehittämisessä • Uurainen on toimintaympä-

		ristönä houkutteleva sekä yrityksille että osaavalle työvoimalle
Toteutuminen		

Kriittinen menestystekijä:

3
Katse ulospäin:
#tunnettu Uurainen

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Säännöllinen markkinointiviestintä eri kanavissa ja eri työkaluilla.	<ul style="list-style-type: none"> kävijä-, tykkäys-, klikkaustilastot näkyvyys netti- ja printtijutuissa 	<ul style="list-style-type: none"> Viestintätiimin aktiivinen toiminta: Moniammattillinen ja poikkihallinnollinen viestintätö
Toteutuminen		

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Yleistavoitteet				
1. 1. Talous				
Tulorahoituksen riittävyys	vuosikate €/asukas		• 300	≥ 300
Vieraan pääoman (velan) määrä	konsernin laskennallinen lainanhoitokate		• 1	≥ 1
2. Elinvoima				
yritystilaisuudet	kpl	2	5	2
uudet yritykset	kpl	17	5	5
yrityspalvelusetelin käyttö	kpl	4	5	3
kontaktoidut yritykset (yritystonttien markkinointi)	kpl	3	4	10
Asiakastyytyväisyys	asteikolla 1-5			3
Toteutuminen				

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Omistajapolitiikkaan liittyvät riskit, vieraan pääoman määrään eli lainoihin liittyvä velkariski, sijoitusriski ja takausriski.

Hyvinvointialueuudistuksesta aiheutuvista kuntien valtionosuuksien leikkauksista johtuva tulojen ja menojen epätasapaino muodostaa merkittävän riskin. Vuoden 2022 verotuksen valmistuminen aiheutti muutoksia sote-siirtolaskelmaan ja kuntien valtionosuuksiin, mistä ilmoitettiin perjantai iltana 17.11.2023. Tämän mukaisesti vuoden 2024 valtionosuusleikkaus kasvaa valtion talousarvioesityksestä (9.10.2023) mukaisesta -335 miljoonasta -751

miljoonaan euroon. Syiksi kuntien valtionosuuksien 415 miljoonan euron lisäleikkaukseen vero-osaston ylijohtaja ilmoittaa 19.11. 2023 ennustettua pienemmät pääoma- ja sijoitustulot vuonna 2022. Monimutkaisen laskentamallin perusteella kunnilta siirtyy menoja ja tuloja sote-palvelujen järjestämisen todellisiin kustannuksiin ja sote-laeissa summat tasataan viime kädessä kuntien valtionosuuksista. Tämän logiikan mukaisesti uudistuksen kustannusneutraalisuus on kirjoitettu lakiin siten, että kunnat vastaavat viimeisten vuosien osalta myös valtion tulopohjan muutoksista. Maan hallitus linjasi 20.11.2023, ettei kuntien peruspalvelujen valtionosuuden leikkausta tehdä vuonna 2024, vaan vähennys jaksotetaan vuosille 2025-27. Joka tapauksessa riskin realisoiduminen vaikuttaa kunnan palveluiden rahoittamiseen, eritoten sivistyspalveluiden toteuttamiseen. Kunnan tulee vuonna 2024 valmistella lisäsopeutus- ja säästökohteita, jolla ennakoidaan rahoituspohjan heikentymistä vuosina 2025-27. Myös kiinteistöihin liittyy riski, joka voi realisoidua, kun kunnan ja K-S:n hyvinvointialueen vuokrasopimukset optiovuosineen päättyvät vuoden 2026 lopulla.

Työllistäminen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Työllistämisen alle luetaan omille kustannuspaikoilleen jaetut työllistäminen sekä työmarkkinatuen kuntaosuus. Hyvän Tuulen pajan toiminta siirtyi vuoden 2023 alussa Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuulle. Samalla kunnan oikeus järjestää kuntouttavaa työtoimintaa päättyi. Myös nuorten työpaja lakkautettiin kunnan omana toimintana. Työpajatoiminnan päättymisen myötä työllistämisen tilikartasta karsittiin kustannuspaikat työpajoilta sekä kuntouttavalta työtoiminnalta. Kunnalle TE-toimistosta osoitetut velvoitetöyöllistettävät on aiemmin hoidettu enimmäkseen työpajan kautta. Velvoitetöyöllistettävien määrää ei voi etukäteen tietää ja siksi heidän työllistämistään saattaa koitua ennakoimattomia menoja. Nämä menot kohdistuvat jatkossa todennäköisimmin työllistämiseen. Velvoitetöyön on oltava enintään puolen vuoden mittainen kokoaikatyö. Kaikkiaan palkkatuettuihin työsuhteisiin on budjetoitu 75 000 euroa. Sivukulujen osuus lasketaan siihen päälle erikseen. Kustannukset kirjataan työllistämisen menokohdalle.

Nuorten kesätyöllistämisen tuki siirtyi vuonna 2020 työllistämisen osaksi. Uuraisten kunta tukee yrityksiä ja muita y-tunnuksellisia tahoja nuorten työllistämässä vähintään kahden viikon ajaksi. Nuoren tulee olla 13–24-vuotias ja kirjoilla Uuraisilla. Työllistetty nuori saa palkkaa Tutustu työelämään ja tienaa -mallin mukaan. Palkka kahden viikon työsuhteessa oli vuonna 2023 vähintään 380 euroa sisältäen lomakorvauksen. Työllistävä yritys tai muu y-tunnuksellinen taho saa uuraislaisen nuoren työllistämiseen kunnan kesätyöllistämistukea 150 euroa kahden viikon ja 300 euroa neljän viikon mittaiseen työsuhteeseen. Kesätyöllistämistuki koskee myös 4H-yrittäjiä, joiden yritys toimii 1.6.–31.8. välisenä aikana ja yrittäjä voi kirjanpitoonsa perustuen osoittaa liikevaihtoa syntyneen vähintään 100 euroa. Liikevaihtorajaa tarkistetaan vuodelle 2024. Kaikkiaan nuorten kesätyöllistämistukea varataan 6 000 euroa.

Työmarkkinatuen kuntaosuuksiin on varattu 200 000 euroa. Tällä varaudutaan ilmiönä koko maata koskevaan pitkäaikaistyöttömyyden kasvuun. Vuoden 2025 alussa voimaan astuvan TE-palvelu-uudistuksen valmistelutehtäviin suositellaan varattavaksi euro per kunnan asukas. Näin ollen Äänekosken kaupungin vetämään Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen valmisteluun varataan yhteensä 3 592 euroa.

Erityisesti seurattavia asioita

Seurannassa on yleinen talouden suhdannetilanne ja taantuman uhka. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi jo työllisyystilanteen ollessa lähiaikojen huipussaan, eikä välitöntä helpotusta ole näköpiirissä. Jos trendi jatkuu, vaarana on työmarkkinatuen kuntaosuusmaksujen kasvu. Merkkejä tästä on ollut nähtävissä jo vuodesta 2021. Lisäksi seurannassa ovat julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen uudistukseen liittyvät asiat.

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Keski-Suomessa on valmisteilla kolme työllisyysaluetta, joista Uurainen on liittymässä Äänekosken kaupungin johdolla valmisteltavaan pohjoiseen työllisyysalueeseen. Valmistelutyö on edelleen kesken ja se saatetaan valmiiksi vuoden 2024 aikana. Valmistelun kuluihin budjetoidaan euro per kunnan asukas.

Uuraisten kunta on vastaanottanut ja majoittanut elokuusta 2022 alkaen tilapäisen suojelun perusteella Suomessa oleskelevia ukrainalaisia. Heille on tarjottu työllistymistä edistäviä palveluja yhteistyössä Jyväskylän vastaanotokeskuksen ja Keski-Suomen TE-toimiston kanssa. Erityisessä seurannassa on Ukrainan sodan kehitys ja sen vai-

kutukset Uuraisille majoitettavien ukrainalaisten määriin ja heidän tarvitsemiinsa palveluihin. Ukrainalaisten työllistymistä ja muiden palvelujen tarvetta seurataan ja tarvittavia palveluja pyritään järjestämään käytettävissä olevien resurssien puitteissa ja yhteistyökumppaneita hyödyntäen. Lisäksi mahdollistetaan ukrainalaisten jääminen Uuraisille esimerkiksi tukemalla heitä vuokra-asunnon löytämisessä sekä erilaisten Kelan maksamien etuuksien hakemisessa. Kotouttamispalveluiden tuotot ja kulut budjetoidaan kustannuspaikalle 20195.

Strategiset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
1. Kunnassa kirjoilla olevien pitkäaikaistyöttömien määrän vähentyminen.	Vaihtuvuus ja määrien vähentyminen työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla.	Työmarkkinatuen kuntaosuuden pienentyminen. Työttömien aktivointiin panostetaan erityisesti työkokeilujen sekä osa-aikaisten työsuhteiden osalta.
2. Sujuva yhteistyö Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa.	Palautekeskustelut ja asiakastilanteen kehitys.	Asiakkaiden luonteva siirtyminen kunnasta hyvinvointialueen palveluihin. Elämänhallintaa edistävien toimenpiteiden tarjoaminen ja kehittäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
3. Tilapäisen suojelun perusteella saapuneiden työllistyminen.	Ulkomaan kansalaisten työllistyminen tai pääsy ammatillisiin opintoihin.	Tilapäisen suojelun perusteella saapuneet työllistyvät ja löytävät paikan suomalaisesta yhteiskunnasta. Kohderyhmää tuetaan opiskeluun ja työllistymiseen liittyvissä asioissa.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Työllistettävien palkkatuen merkittävä vähentyminen vaikuttaisi työllistämistoimintaan, sillä suuri osa menoista aiheutuu palkkakustannuksista. Lisäksi kunta ei voi enää järjestää kuntouttavaa työtoimintaa itse, joten yhteistyön hyvinvointialueen kanssa on toimittava sujuvasti. Myös monialaista palvelua tarvitsevien TYP-asiakkaiden siirtyminen hyvinvointialueen hoidettavaksi edellyttää sujuvaa yhteistyötä.

Valtakunnallisella tasolla suurin riski on yleinen talouden suhdannetilanteen heikkeneminen, mikä näkyisi yt-neuvotteluina ja irtisanomisina. Uuraisten kunta ei ole työpaikkaomavarainen ja osa kuntalaisista käy töissä ympäristökunnissa, erityisesti Jyväskylässä. Ympäristökuntien työpaikkojen väheneminen näkyisi myös Uuraisilla. Pidemmän aikavälin seuraus edellisestä olisi pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu.

2200 Maa- ja metsätilat

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	162.824	250.000	337.000	87.000
Toimintakulut	-21.342	-49.690	-131.258	-81.568
Toimintakate	141.482	200.310	205.742	5.432

Suunnitelmapoistot: -

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnan metsien hyödyntäminen ja hoito metsäsuunnitelman 2027 mukaan. Vuonna metsämyyntiloja on arvioitu 250.000 euroa ja kuluja 32.000 euroa.

Kustannuspaikka sisältää myös Uuraisten, Petäjäveden, Multian kuntien ja Keuruun kaupungin yhteisen ilmasto-koordinaattori-hankkeen toimintatuotot ja –kulut. Ympäristöministeriö on valtionavustuslain (688/2001) mukaisena valtionapuviranomaisena päättänyt myöntää hakijalle (Uuraisten kunta) valtionavustusta ilmastolain (423/2022) 14 a §:n mukaisen kunnan ilmastosuunnitelman valmisteluun. Avustusta myönnettiin 100 % hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista, kuitenkin enintään 180 000 euroa ja kuitenkin enintään 45 000 euroa per kunta. Tuotot ja kulut kirjataan Uuraisten kunnan eli vastuukunnan kirjanpitoon. Vastuukunta laskuttaa kustannuksia sopimuskunnilta sovitun määräajoin. Vastuukunta hakee ympäristöministeriön avustuksen maksatukset edellä kuvattujen määräaikojen mukaisesti. Saatuaan avustuksen vastuukunta maksaa avustusosuudet sopimuskunnille kohdassa yhteistyösopimuksessa mainitussa suhteessa (25 % / osallistujakunta). Ensimmäinen avustuserä maksetaan väliraportin hyväksymisen jälkeen. Vapaamuotoinen väliraportti siihen asti tehdyistä toimista ilmastosuunnitelman valmistelemiseksi tulee toimittaa ympäristöministeriöön 1.8.2024 mennessä. Ensimmäinen avustuserä on suuruudeltaan 30 % myönnetystä avustuksesta. Viimeinen maksatuserä 70 % maksetaan ilmastolain 14 a §:n vaatimusten mukaisen ilmastosuunnitelman valmistumisen ja maksatushakemuksen hyväksymisen jälkeen. Maksatushakemus toimitetaan ympäristöministeriöön viimeistään 1,5 kuukautta hankkeen päättymisen jälkeen, eli 15.8.2025. Vuonna 2024 toimintatuotot ovat 87.000 euroa ja kulut 99.239 euroa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Metsäsuunnitelman mukaisesti puun myynti ja metsänhoitotöiden tekeminen.

Ilmastokoordinaattorihankkeen tavoitteena on luoda selkeyttä ja suunnitelmallisuutta kuntien ilmastotyöhön sekä luoda toimintamallin, joka mahdollistaa jatkuvuuden hankkeen päätyttyä. Hanke toteuttaa Keski-Suomen hiili-neutraalisuustavoitetta 2030. Määräaikainen ilmastokoordinaattori laatii neljän kunnan yhteisen ilmastosuunnitelman. Tehtäviin kuuluu myös hankehallinnointi, aktiivinen viestintä sekä yhteistyöverkoston luominen ja ylläpitäminen.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Metsäomaisuuteen liittyvä riski myrskyn, tulipalon, saastumisen tai muun luonnonkatastrofin johdosta. Puunmyyntitulojen vaihtelut, tulot vaihtelevat vuosittain ja vaikuttavat talousarvion laadintaan.

2300 Maankäytön suunnittelu

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	116.986	60.000	80.000	20.000
Toimintakulut	-116.929	-116.640	-112.864	3.776
Toimintakate	57	-56.640	-32.864	23.776

Suunnitelmapoistot: -

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Uuraisten kunnan kaavoituksen keskeiset tavoitteet pohjautuvat kunnanvaltuuston hyväksymään kuntastrategiaan. Kunnan omien tavoitteiden lisäksi kaavoitusta ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä –asetus (MRA), valtioneuvoston asettamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka vaikuttavat ohjaamalla maakuntatason kaavoitusta. Maakuntakaava puolestaan ohjaa osaltaan yleis- ja asemakaavoitusta. Kunta on asettanut tavoitteekseen toimivan ja houkuttelevan elinympäristön luomisen sekä yritysten liiketoiminnan kasvun edellytysten turvaamisen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Aluearkkitehtitoiminta:

Aluearkkitehtitoiminta ostetaan Saarijärven kaupungin kaavoituspalveluilta.

Kaavoitus

Vuonna 2024 jatketaan aiemmin aloitettuja kaavahankkeita. Uusia hankkeita käynnistetään tarvittaessa.

Uuraisten kunnan vesistöjen rantaosayleiskaavan muutos ja laajennus Akonniemen alueella on käynnistynyt tarpeesta päivittää alueen käyttötarkoituksia. Kaavamuutos on ollut ehdotuksena nähtävillä vuonna 2021. Kaavahanke on keskeytetty vuonna 2022, eikä hankkeen jatkosta ole tehty päätöstä.

Akonniemen asemakaavan tavoitteena on ollut lisätä omakotitalotonttitarjontaa alueella. Alueen toteutukseen liittyy Marjoniementien liittymän siirron tutkiminen sekä liikenneturvallisuuden että toiminnallisuuden kannalta. Asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä vuonna 2022, jonka jälkeen kaavahanke on keskeytetty, eikä hankkeen jatkosta ole tehty päätöstä.

Keskustan asemakaavanmuutoksen tavoitteena on päivittää vanhentuneen rakennuskaavan käyttötarkoituksia urheilukentän läheisyydessä sekä mahdollistaa alueelle mm. seniori- ja /tai palveluasumista, asuin-, liike ja toimistorakennusten aluetta sekä urheilu- ja virkistystoimintaa. Asemakaavalla tutkitaan myös suunnittelualueelle sijoituvien, yleiskaavoituksella suojeltujen rakennusten suojelumääräykset sekä niiden taso. Keskustan asemakaavamuutoksessa tavoitteet ja aluerajaus ovat vielä osin auki. Kaavaehdotus on tavoite laatia vuonna 2024.

Hirvikulman asemakaavamuutos on pääosin kunnan omistamalle maa-alueelle sijoittuva hanke, jonka tavoitteena on mahdollistaa uutta asuinrakentamista vt 4 ja Hirvaskankaan koulun läheisyyteen. Kaavamuutosaineisto on tavoitteena saada kaava hyväksymiskäsittelyyn vuonna 2024.

Mursketien asemakaavamuutos on tavoitteen käynnistää vuonna 2024. Kaavatyö liittyy Vehniä-Äänekoski välillä tehtävään valtatie 4:n kehittämishankkeeseen ja uuteen rinnakkaistiehen Mursketien asemakaava-alueella. Kaavatyötä tehdään yhtä aikaa ELY:n tiesuunnittelun kanssa. Tavoitteena on, että kaavatyö on valmis v.2024-2025.

Hirvaskankaan asemakaavamuutos Hirvaskylän alueella on tavoitteena käynnistää vuonna 2023-2024. Tavoitteena on päivittää kaavaa vastaamaan vt 4 rinnakkaistien suunnitelmia sekä vastata alueen yritystonttien kehittämistarpeisiin. Kaavahankkeesta laaditaan kaavoituksen käynnistämissopimus yksityisen maanomistajan kanssa.

Keskustan osayleiskaavan muutostyö Toivola-tilan alueella on tavoitteena käynnistää vuoden 2024 aikana. Kaavatyön tavoitteena on tutkia alueen asuinrakentamisen mahdollisuuksia.

Tonttimyynti

Kunnan omistamien tonttien osalta myytävät alueet pyritään rakentamaan valmiiksi infrastruktuurin osalta ennen tonttien myyntiä. Tonttien markkinointi ja myynti on viestinnän yksi kärkiteemoista.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Väestökehitys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Väestökasvu	<p>Vetovoimainen tonttitarjonta. Kohtuuhintaisia ja erikokoisia tontteja tarjolla riittävä määrä.</p> <p>Käynnissä olevien kaavahankkeiden määrä</p> <p>Kunnan maanomistuksen jakautuminen alueellisesti kunnan sisällä.</p> <p>Kaavamääräykset. Kaavoista saadun palautteen määrä ja sisältö.</p> <p>Toimiva ja houkutteleva elinympäristö. Maankäytön suunnittelulla</p>	<p>Omarantaisia asuinrakentamisen tontteja 5 kpl, muita n. 50 kpl.</p> <p>Tonttimarkkinointi yhteistyössä yksityisten maanomistajien kanssa.</p> <p>Tuotannollisissa tavoitteissa mainitut kaavahankkeet.</p> <p>Määritellään maanhankinnan painopistealueet.</p> <p>Kaavoitus, jossa huomioidaan osalliset lain edellyttämää määrää enemmän.</p>

	<p>mahdollistetaan hyvinvointia lisäävän elinympäristön toteuttamista. Uusissa hankkeissa huomioidaan aikaisempaa paremmin elämänlaatuun vaikuttavat seikat suunnittelun aikana.</p>	
--	--	--

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

- Yllättävien selvitystarpeiden esiintyminen kesken hankkeen (budjetti)
- Henkilövaihdokset
- Esteellisyys päätöksenteossa → huolehditaan esteellisyysasiat
- Kaavaprosessin MRL:n mukainen eteneminen: huolehditaan, että ei tule prosessiin virheitä.
- Kaavaprosessin hallinnollinen käsittely: huolehditaan, että päätösprosessi etenee hallintosäännön mukaisesti
- Kaavojen vahvistamista viivästyttävä muutoksenhaun mahdollisuus.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Strategisten tavoitteiden lisäksi toimialat voivat täydentää tavoitteita toiminnallisilla tavoitteilla, jotka eivät kaikilta osin ole valtuustoon nähden sitovia.

Tavoite	Mittari			TA2023
1. Akonniemen yleiskaavamuutos	Kaikissa kaavan vaihe + tilattujen selvitysten budjetit			Keskeytetty
2. Akonniemen asemakaava				Keskeytetty
3. Keskustan asemakaavamuutos				Ehdotus
4. Hirvikulman asemakaavamuutos				Hyväksyminen
5. Mursketien asemakaavamuutos				Ehdotus
6. Hirvaskankaan asemakaavamuutos Hirvaskylän alueella				Ehdotus
7. Keskustan osayleiskaavan muutos Toivolatilan alueella				Vireilletulo
8. Asuintonttien myynti (kunnan omistamat) kpl				5
9. Työpaikkarakentamisen tonttien myynti (kunnan omistamat) kpl				1

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2024

- maankäyttösopimukset ja maanhankinta-asiakirjat
- tilojen osto- ja myyntiasiakirjat
- kaavoitukseen liittyvät asiakirjat

3100 Keskusvirasto

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	15 737	1510	0	-1.510
Toimintakulut	-606 120	-671 900	-654.772	17.128
Toimintakate	-590 383	-670 390	-654.772	15.618

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Keskusviraston vastuulla on sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu. Kunnanviraston neuvonnalla, viestinnällä ja markkinoinnilla vastataan kunnan ulkoisesta kuvasta. Keskusvirasto vastaa muun muassa taloushallinnon, henkilöstöhallinnon ja tietohallinnon palveluista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vuonna 2024 konsernipalveluissa ylläpidetään henkilöstön työhyvinvointia, kehitetään kuntaviestintää, talousraportointia ja sähköisiä palveluita. Taloushallinnon palvelut tuottaa Kuntalaskenta Oy. Uusien toimintatapojen ja käytäntöjen opetteleminen työllistää edelleen vuoden 2024 aikana. Palkkahallinnon palvelut ostetaan Monetra Keski-Suomi Oy:ltä. Vuonna 2024 kehitetään ICT-palveluja, sähköistä arkistointia, asianhallintaa ja verkkopalveluiden saatavuutta (mm. verkkokauppa). Konsernipalvelut pyrkii toiminnassaan edistämään kokonaistalouden hallintaa, huomioimaan palvelutuotantoon vaikuttavat uudet lainsäädännöt ja niiden vaikutusmahdollisuudet sekä edistämään tehokkaalla kuntaviestinnällä vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa. Digitalisoinnin mahdollisuuksia hyödynnetään kaikessa toiminnassa. Myös tukipalveluiden tuotantotapoja ja ostopalveluita tarkastellaan. ICT-kehittäjän työsuhteen muututtua vakituiseksi on toimialan kehittämiseen aikaisempaa enemmän voimavaroja. Hänen työpanoksensa avulla kehitetään toimintaa ja jalkautetaan uuden kuntastrategian tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä.

Kriittinen menestystekijä: Palvelutuotannon muutosten toimeenpano ja muutosjohtaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024

<p>ICT -palveluiden kehittäminen</p> <p>Digitalisaation jalkauttaminen kunnan työpaikoille</p>	<p>Arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - johtamisen, prosessien kehittyminen - riittävä resurssit - käyttöoikeuksien hallinta ja toteutus on tarkemmin ohjattu/seurannassa -Suunnitelmallisempi laitteiden ja ohjelmistojen elinkaaren hallinta - johdon/toimialojen ja ICT:n vuorovaikutus lisääntyy - ICT-palvelut ja -prosessit sekä niihin liittyvät roolit, vastuut ja tehtävänkuvat selkeästi määritelty (ml. yhteistyökumppanien osuudet) - ICT:n taloudellinen kokonaisvaikutus on systemaattisemmin arvioitavissa <p>Entistä useampi työntekijä osaa käyttää perustietotekniikkaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • - Tietojärjestelmäkokonaisuuden perusteellisempi käyttö kehittäminen ja muutoshallinnan parantamiseksi (ml. tietovirrat) <p>- ICT-toimintojen onnistumisen ja kokonaistaloudellisen vaikuttavuuden systemaattinen seuranta (mittaaminen)</p> <p>- ICT:n hyödyntämiseen liittyvän strategisen tahtotilan ja tavoitteiden kirkastaminen</p> <p>- Kehityssuunnitelma tahtotilan saavuttamiseksi (realistisella aikataululla)</p> <p>ICT-kehittäjän työpanoksen hyödyntäminen kehitystoiminnassa vuonna 2024.</p>
--	---	---

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Tiukasta henkilöstömitoituksesta johtuva hallinnon haavoittuvuus poissaolotilanteissa.

3300 Henkilöstöhallinto

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	39 348	34 000	27.900	-6.100
Toimintakulut	- 168 499	-92 180	-131.587	-39.407
Toimintakate	- 129 151	-58 180	-103.687	-45.507

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Henkilöstöhallinnon vastuulla on työterveyshuollon järjestäminen, työkykyä ylläpitävä toiminta (tyhy-toiminta) ja työsuojelu.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Uuraisten kunnan työterveyshuollon järjestää edelleen Työterveyshuolto Aalto Oy, jonka osakas Uuraisten kunta on. Työterveyshuollon painopiste on vuonna 2024 lakisääteisessä ennaltaehkäisevässä toiminnassa pitäen sisällään työntekijän palvelut, etävastaanoton, työpaikkatoiminnan, yritysjohdon palvelut. Kaikki työkykyyn liittyvät pitkittyneet sairaudet kuuluvat lakisääteiseen palveluun, jossa ar-

vioidaan työ- ja toimintakykyä. Lakisääteinen työterveyshuolto käsittää lääkärin vastaanottoja keskimäärin n. 1x/kk, työterveyshoitaja 1x/vko, fysioterapeutin 1x/kk ja työpsykologin tarvittaessa. Myös työnantajan kustantama sairaanhoitoa on mahdollista vuonna 2024, mutta hoito keskittyy työperäisiin sairauksiin.

Kunnassa toimii työsuojelutoimikunta sekä yhteistoimintaelin, jotka molemmat kokoontuvat säännöllisesti. Tyhy-toimintaa järjestetään ja tuetaan vuosittain kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan myös ePassin avulla. Henkilöstöohjelmassa määritellään muut työhyvinvointia tukevat toimenpiteet. Kunnanhallitus palkitsee vuosittain harkintansa mukaan työntekijäjoukon hyvästä työtuloksesta.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön tyytyväisyys ja hyvin johdettu työpaikka		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Uuraisten kunta on arvostettu ja tavoiteltu työnantaja.	Arviointikriteeri: Henkilöstökysely Kehityskeskustelut	Panostus tiedonkulkuun, hyvään esimiestyöhön, työkykyjohtamiseen, koulutukseen sekä hyvään sisäiseen asiakaspalveluun. Jatketaan edelleen henkilöstökyselyn perusteella syntyneiden kehitysasioiden seuraamista.

Kriittinen menestystekijä: Palvelutuotannon muutosten toimeenpano ja muutosjohtaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Palvelutuotannon muutosten henkilöstönäkökulman huomiointi sekä muutosjohtamisen kehittäminen.	Arviointikriteeri: - Viestinnän toimivuus - Palvelutuotannon muutosten toteutusprosessien sujuvuus	- Palvelutuotannon muutokset; tehokas tiedottaminen ja osallistava valmistelu.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Henkilöstövahinko, jossa jaksaminen tai työkyky vaarantuu.
Työhyvinvoinnin tai työsuojelun laiminlyönti.

Tuotannolliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
1. Sairauspoissaolosten vähentäminen	sairaspäivien lkm (kalenteripäivät)	kpv 5517	3061 kpv	3000 kpv.
2. Vaikuttavan työsuojelun järjestäminen	Työsuojelun toimintaohjelman toteuttaminen Vaara- ja läheltä piti tilanneilmoitusten lkm/v	Haitta- ja vaaratekijöiden kartoituksessa saatuihin tuloksiin on puututtu vuoden aikana.	alle 10 kpl	alle 10 kpl

5001 SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	519 347	475 690	366 550	-109 140
Toimintakulut	-10 354 906	-11 306 255	-11 395 098	-88 843
Toimintakate	-9 835 558	-10 830 565	-11 028 548	-197 983

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Sivistyslautakunnan tehtäväalueeseen sisältyvät sivistystoimen, peruskoulutuksen, varhaiskasvatuksen, muun opetustoimen, joukkoliikenteen, kirjastotoimen, kulttuuritoimen, nuorisotoimen ja liikuntatoimen vastualueet. Sivistyslautakunnan tehtävänä on luoda edellytyksiä kuntalaisten hyvinvoinnille.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vuonna 2024 hallintokunnillatalousarvioraamina on, että vuosikate ei voi kasvaa. Tähän tavoitteeseen ei kuitenkaan ole päästy ja toimintakate ylittyy 197 983 euroa, eli 1,8 prosenttia. Menoissa ylitys on 0,8%.

Talousarviosäästöjä on käsitelty sivistyslautakunnan iltakoulussa 11.10 ja valtuuston iltakoulussa 23.10. Säästökohteet muodostuivat näiden iltakoulujen perusteella. Säästöihin on kirjattu Höytiän koululla käsi-työn ja erityisopetuksen tuntien vähentäminen, Kyynämöisten koululla tilaelementtileasingin päättyminen ja yhden tuntiopettajan toimen vähentäminen. Hirvasen koulun säästöt koostuvat määräaikaisen ohjaajan toimen päätymisellä ja opetusmateriaalisäästöillä. Varhaiskasvatuksen säästöt on saatu aikaan henkilöstön tehokkaammalla käytöllä. Liikuntatoimen säästöt kostuvat palvelujen ostoista, kalustosta avustuksista, sekä kunto- ja liikuntasalin kustannuksista. Nuorisotoimen säästöt muodostuvat nuorisotoiminnasta ja etsivän työn yhteistoimintamallista. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen säästöt koostuvat pääosin henkilöstömenoista.

Peruskoulutuksen toimintakatteen kasvu on 1,2%. Varhaiskasvatuksen toimintakatteen vähennys on 0,8%. Liikuntatoimen menot vähenevät 5,2%. Nuorisotoimen menot vähenevät 11,4%. Kirjaston ja kulttuuritoimen menot kasvavat 4,4%.

Seutuyhteistyö jatkuu ja siitä on muodostunut pysyvä yhteistyörakenne, johon Uuraisten kunta osallistuu omalla asukasmäärään suhteutetulla maksuosuudellaan (opetustoimen seutustrategian jatko, verkostokaupunkiyhteistyö, hankinnat, henkilöstön täydennyskoulutus).

Lasten kotihoidontuen kuntalisä

Ehdotus sisältää myös lasten kotihoidontuen kuntalisän, 300€/kk alle 3v lapsi ja 100€:n sisaruskorotuksen otettavaksi käyttöön 1.8.2024 alkaen. Kuntalisän taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu syksyllä 2022 varhaiskasvatuksessa olevien lasten vanhemmille tehtyyn kyselyyn, jossa tiedusteltiin minkä suuruisella kuntalisällä vanhempi olisi valmis hoitamaan lapsen kotona. Tämän selvityksen perusteella 300€:n kuntalisällä näitä vanhempia olisi 7. Tämä tekisi kuntalisän käyttöönoton myös kunnalle taloudellisesti järkeväksi ja mahdollistaisi palvelusetelillä ostettavien paikkojen vähentämisen vastaavalla määrällä. Taloudellinen nettovaikutus olisi n. 13 000 euroa menoja pienentävä. Todellinen vaikutus kunnan talouteen selviää vasta syksyn 2024 aikana, jolloin nähdään mitä lasten vanhemmat päättävät. Mikäli lapsia jää vähemmän hoidosta kuin laskelmassa on arvioitu, niin vaikutus kunnan talouteen voi käänntyä negatiiviseksi, tai mikäli lapsia jää pois hoidosta ennakoitua enemmän, niin vaikutus voi olla laskelmassa esitettyä positiivisempi.

Kuntalisän käyttöönotto edellyttää, että palvelusetelin myöntöperusteita tarkistetaan siten että paikkoja myönnetään vain siinä tapauksessa, että kunnan omassa toiminnassa ei ole vapaita paikkoja. Päätök-

senteon yhteydessä tulee myös harkita varhaiskasvatuksen kerhotoiminnan jatkamisen tarpeellisuutta. Ainakaan kerhopaikan ja kuntalisän yhtäaikainen käyttö ei voisi olla mahdollista.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kuntalaisten hyvinvointi		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Kuntalaisten hyvinvoinnin kohentaminen Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen yhdessä hallintokuntien kanssa	Laajan hyvinvointikertomuksen mittaristo	Hyvinvoinnin kohoaminen kaikissa keskeisissä tavoitteissa, erityisenä painopisteenä lapset, lapsiperheet ja nuoret
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Kuntalaisten hyvinvoinnin kehittämiseksi ei saada eri hallinnonaloilla riittävää sitoutumista tavoitteiden toteuttamiseksi. Kuntaorganisaation ulkopuoliset tahot eivät resursoi omaa toimintaansa riittävästi ja riittävää sitoutumista ei saavuteta. Viestinnässä kuntalaisiin ja sidosryhmiin ei onnistuta riittävässä määrin. Henkilöstöresursointi on riittämätöntä.

5100 Sivistystoimi

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-93 478	-95 640	-91 838	3 802
Toimintakate	-93 478	-95 640	-91 838	3 802

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Toiminnan keskeinen tavoite on palvelujen koordinointi ja laadukkaat peruspalvelut, joita kehitetään jatkuvasti asiakas- ja kustannuslähtöisesti. Tehtävään kuuluu myös avustusten haku toiminnan kehittämiseen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Perusopetuksen oppilasmäärät ovat alakoulujen osalta kääntyneet laskuun. Kunnan taloudellinen liikkumavara kapeni sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun siirtyessä Keski-Suomen hyvinvointialueelle 2023 alusta alkaen. Kunnan merkittävimäksi hallintokunnaksi muodostui sivistystoimi, jonka toiminta ja taloudellisuus tulevat määrittelemään pitkälti koko kunnan toimintaa ja taloudellisuutta.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen strategiatyötä jatketaan toiminnan taloudellisuuden ja laadun varmistamiseksi. Oppilasennusteet on päivitetty huomioimaan laskeva syntyvyys. Perusopetuksen strategiatyö käynnistyi vuoden 2022 aikana ja työ valmistui vuodenvaihteessa 2023. Lopputulemana oli, että nykyisellä kouluverkolla jatketaan toistaiseksi ja työtä jatketaan tarvittaessa. Strategiatyön keskeinen tavoite on kustannusten kasvun saaminen hallintaan, jotta menojen kasvu ei uhkaa kunnan taloutta.

Edistetään erityisesti seuraavia asioita:

- Keski-Suomen sivistystoimen yhteistyön jatkaminen ja alueellisten yhteistyömuotojen kehittäminen; yhteisiin hankkeisiin osallistuminen
- henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen (koulutus, koulujen hyvinvointi-iltapäivät, työnohjaus, tyhytoiminta, kuntien yhteiset vesot ja hyvien käytänteiden vaihto)
- uuden henkilöstön perehdytykseen varataan henkilöstöresurssia
- kouluterveys ja sisäilmakyselyjen tulokset huomioidaan toiminnassa entistäkin korostetummin

5200 Peruskoulutus

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	214 784	191 050	135 050	-56 000
Toimintakulut	-6 256 355	-6 401 730	-6 478 934	-77 204
Toimintakate	-6 041 570	-6 210 680	-6 343 884	-133 204

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Peruskoulun tehtävänä on antaa laadukasta yleissivistävää perusopetusta oppivelvollisille ikäluokille. Perusopetuksen ja kasvatuksen tavoitteena on kehittää oppilasta monipuolisesti henkisesti, sosiaalisesti ja fyysisesti.

Perusopetuksen oppilasmäärä on vuonna, 2019-2020 616 oppilasta, 2020-2021 613, 2021-2022 594, lukuvuoden 2022-2023 oppilasmäärä on 592. Lukuvuoden 2023-2024 oppilasmäärä on 599, lukuvuoden 2024-2025 arvio oppilasmäärästä on 593. Nettomenojen kasvu vuodesta 2023 vuoteen 2024 on 2%. Yksittäisiä suurimpia lisäyksiä on henkilöstömenojen kasvu.

Uuraisten kunnan koulut antavat hyvää, opetussuunnitelman mukaista, yksilön huomioivaa perusopetusta turvallisessa, oppimista tukevassa ympäristössä. Oppimisympäristöjen tilat ja välineet ovat ajanmukaisia ja niitä huolletaan ja täydennetään vuosittain. Kouluissa on innostava ja kannustava työskentelyympäristö. Koulutuksella ja työnohjauksella huolehditaan henkilökunnan ammattitaidon ylläpitämisestä ja työsäjäksämisestä. Perusopetuksen päättävät oppilaat ovat yleensä kaikki päässeet jatkamaan opiskelua toisen asteen oppilaitoksiin.

Yhteistyö esiopetuksen, seurakuntien, kunnan hallintokuntien ja muiden keskeisten yhteistyötahojen kanssa toimii ja on tarkoituksenmukaista. Koulut ja kodit tekevät toimivaa yhteistyötä: kouluilla pidetään riittävästi vanhempainiltoja ym. tapaamisia sekä opettajan, oppilaan ja huoltajien yhteisiä arviointikeskusteluja, huoltajia kutsutaan koulujen erilaisiin tilaisuuksiin. Sähköposti- ja tekstiviestiyhteydet toimivat koulun arjessa. MultiPrimus ja Kurre opiskelija- ja kouluhallinto-ohjelma (mahdollistaa mm. oppilastietojen siirron sähköisesti kunnan koulujen välillä) on käytössä kaikilla kouluilla. Lisäksi kouluilla on käytössä www-liittymä Wilma, jota voivat käyttää; opettajat, huoltajat, koulun henkilökunta, oppilashuolto, kouluterveydenhuolto ja oppilaat. Wilmalla voidaan merkitä/kuitata poissaoloja, nähdä lukujärjestykset, ilmoittaa oppilaiden kokeet, tehdä oppilasarvioinnit, tiedottaa yms. Tietotekniikkahankintoja jatketaan siten, että kaikille oppilaille varmistetaan riittävät välineet etäopiskeluun mahdollisten poikkeuksellisten opetusjärjestelyjenkin aikana.

Perusopetuksen strategiатыötä jatketaan tarvittaessa toiminnan taloudellisuuden ja laadun varmistamiseksi.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Uuden teknologian hyödyntäminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Perus- ja esiopetuksen opettajien perehdyttäminen uuteen välineistöön, ohjelmistoon ja käyttöön perusopetuksessa	Perehdytyspäivien määrä	Jokaisessa opetusryhmässä on opetussuunnitelman mukainen taso opetuksessa
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Opettajien sitoutuminen laitteiden ja ohjelmistojen käyttöön opetuksessa.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
1. Laadukas perusopetus	Tuntikertymät/tuntikehysindeksi tuntia /koulu - yleisopetus - erityisopetus - kerhotyö - tukioetus	Tunti-indeksi HI 1,63 HÖ 1,83 KYY 1,74 KK alakoulu 1,45 yläkoulu 1,87 k.a alakoulut 1,61 Yleisopetus kevät 987 vkt syksy 1013 vkt Erityisopetus kevät 171 vkt syksy 174 vkt Kerhot 392 h Tukioetus 272 h	Tunti-indeksi tavoite: HI 1,64 HÖ 1,77 KYY 1,74 KK alakoulu 1,50 yläkoulu 1,85 k.a. alakoulut 1,66	Tunti-indeksi tavoite: HI 1,81 HÖ 1,77 KYY 1,98 KK alakoulu 1,55 yläkoulu 1,75 k.a. alakoulut 1,775
2. Kodin ja koulun yhteistyö		Vanhempainillat 15 kpl Arviointikeskustelut 453 kpl Juhlat/retket 26 kpl	Vanhempainillat arviointikeskustelut juhlat/retket	Vanhempainillat arviointikeskustelut juhlat/retket
3. Pätevät opettajat	Muodollinen kelpoisuus	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia
4. Hyvät oppimistulokset	Perusopetuksen päättötodistus Jatko-opiskelupaikka	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppi-	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppi-	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa

	perusopetuksen jälkeen	laitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa	laitoksessa	
5. Tarkoituksenmukainen kouluverkko		2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, 1 perusopetusta vuosiluokille 1-4 antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, yksi 1-4 vuosiluokille perusopetusta antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava: 1-9 luokille opetusta antava koulu (Koulukeskus)	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, yksi 1-4 vuosiluokille perusopetusta antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava: 1-9 luokille opetusta antava koulu (Koulukeskus)
6. Yhtenäisen perusopetuksen kehittäminen		Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelijahallinto/työjärjestys ohjelma. Uuden ops:in mukaiset tavat otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu. Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelijahallinto/työjärjestys ohjelma. Wilma www-ohjelma. Yhteisiä opettajia (ala-/yläkoulu) ja kunnan eri koulujen kanssa. Kehittämishankkeet Yrittäjyyskasvatusta ylläpidetään jatkamalla yrityskylähanke. Ops-päivitykset	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu. Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus- opiskelijahallinto/työjärjestys ohjelma. Wilma www-ohjelma. Yhteisiä opettajia (ala-/yläkoulu) ja kunnan eri koulujen kanssa. Kehittämishankkeet Yrittäjyyskasvatusta ylläpidetään jatkamalla yrityskylähanke. Ops-päivitykset

Oppilaskohtaiset hinnat

oppilasmäärät kouluittain	2021-2022	2022-2023	2023-2024	Menot/oppilasta 2022/netto	Menot/oppilasta 2023/netto	Menot/oppilasta 2024/netto
Hirvasen koulu	158	150	149	9171	9851	10 468 oppilaat: kevät 149 syksy 149 k.a 149
Höytiän koulu	58	53	56	11857	13 192	12 617 oppilaat: kevät 53 syksy 56 k.a 54,5
Kyynämöisten koulu	57	51	41	10603	12 740	13 896 oppilaat: kevät 42 syksy 41 k.a 41,5
Koulukeskus 1-9 luokat	320	337	347	9511	9 461	9 678 oppilaat: kevät 355 syksy 347 k.a 351
Kaikkien koulujen oppilasmäärä yht.	593	591	593			

Menot /oppilas keskiarvo				9747	10 140	10 438
--------------------------	--	--	--	------	--------	--------

5300 Varhaiskasvatus

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	190 318	212 000	182 000	-30 000
Toimintakulut	-3 126 122	-3 886 464	-3 884 392	2 072
Toimintakate	-2 935 804	-3 674 464	-3 702 392	-27 928

Tilivelvollinen

Varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä sekä syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Uuraisilla varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena kuten kerhotoimintana. Uuraisilla perheillä on mahdollisuus osallistua myös yksityiseen varhaiskasvatukseen (päiväkodit ja perhepäivähoito). Uuraisten kunta tukee tätä varhaiskasvatuksen palvelusetelillä. Esiopetus, jota lapset saavat oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna, on toiminnallisesti osa varhaiskasvatusta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Alkaneen toimintavuoden 2023–2024 lapsimääräennuste näyttää kunnallisissa palveluissa pysyvän ennallaan, ollen noin 250 lasta. Tämä selittyy sillä, että yhä useampi lapsi on varhaiskasvatuksen piirissä ja lapset aloittavat varhaiskasvatuksen aiempaa aikaisemmin. Yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa lapsimäärän on noin 10 lasta.

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot koostuvat pääosin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki muuttuu 1.3.2023 siten, että asiakasmaksuja alennetaan korottamalla maksujen perusteena olevia tuloarvoja 33 prosenttia. Maksujen perusteena oleva maksuprosentti säilyy ennallaan 10,7 prosentissa. Asiakasmaksujen muutoksen myötä maksutuottoennuste vuodelle 2024 on maltillinen.

Toimintatuottoja ovat kasvattaneet myös ulkopaikkakuntalaisille myydyt varhaiskasvatuspaikat. Tällä hetkellä myyntisopimuksia on kaksi, mutta koska ostamme myös kahta paikkaa naapurikunnista, myydyistä paikoista saatavat toimintatuotot eivät vaikuta merkittävästi tulovirtaan.

Varhaiskasvatuslain mukaan jokaisessa päiväkodissa tulee olla sen toiminnasta vastaava johtaja. Tällä hetkellä kunnalla on kolme varhaiskasvatusyksikköä sekä kolme esiopetusryhmää. Yksiköiden lisääntyessä on kasvanut lähijohtamisen tarve. Uuraisilla on otettu vuoden 2023 aikana käyttöön johtamisen malli, jossa on kolme päiväkodin johtajaa, jotka huolehtivat yksiköiden henkilöstöjohtamisesta. Tällä järjestelyllä pyritään korjaamaan puutteellisesta johtamisesta johtuvia henkilöstöhaasteita sekä parantamaan työntekijöiden hyvinvointia. Tavoitteena oli, että pedagogiikan johtamisen alueesta ja sen kehittämisestä vastaisi pedagoginen johtaja, mutta tämä tavoite ei toteutunut. Pedagoginen johtajan työpanos lisäisi varhaiskasvatuksen laatua ja tasavertaisuutta sekä tukisi varhaiskasvatuksen henkilöstöä kasvatustehtävässä. Varhaiskasvatusjohtaja toimii päiväkodin johtajien esihenkilönä sekä vastaa edelleen muiden varhaiskasvatuspalveluiden työntekijöiden lähijohtajuudesta.

Varhaiskasvatuksen kerhotoiminta on vastannut hyvin niiden perheiden varhaiskasvatuspalveluiden tarpeeseen, joilla ei ole työn tai opiskelun vuoksi tarvetta esimerkiksi päiväkotipaikalle. Toistaiseksi kummassakin kerhossa on asiakkaita, joten kerhotoiminta jatkaa kummassakin toimintapaikassa toimintakauden 2023–2024 loppuun. Toimintakaudella 2023–2024 kerhotoiminnassa on kuitenkin vähemmän lapsia, kuin edellisellä toimintakaudella. Jos Uraisilla otetaan käyttöön kotihoidon kuntalisä, tulee kerhon toiminnan lakkauttamista harkita kulujen tasaamiseksi tai rajata alle 3-vuotiaiden osallistumisoikeutta varhaiskasvatuksen kerhotoimintaan. Tähän asti kotihoidon tuella oleva lapsi, on voinut osallistua varhaiskasvatuksen kerhotoimintaan etua menettämättä. Jos kerhotoiminta päädyttäisiin lakkauttamaan, voisi tämä tarkoittaa lasten siirtymistä varhaiskasvatusyksiköihin. Tämä voisi tarkoittaa vähintään kahden uuden lapsiryhmän perustamista varhaiskasvatusyksiköihin. Tällä hetkellä varhaiskasvatuksessa ei ole vapaita paikkoja, joten tämä voisi tarkoittaa kokonaan uuden yksikön perustamista. Koska varhaiskasvatuksen kerhotoiminta kuuluu varhaiskasvatustalouden alaiseen muuhun varhaiskasvatus toimintaan, tulee kerhotoiminnan vastata myös varhaiskasvatukselle asetettuihin tavoitteisiin. Tämän vuoksi vähintään toinen kerhon työntekijöistä on varhaiskasvatuksen opettajan kelpoinen.

Kehityksen ja oppimisen tuen tarve varhaiskasvatuspalveluissa on kasvanut vuosi vuodelta. Lapsen tuen järjestämisen näkökulmasta on tärkeää, että tukitoimet toteutuvat arjessa, jonka vuoksi ryhmien resurssitarve on suunniteltava tarkoituksenmukaisesti. Lakimuutos tuen toteuttamisesta varhaiskasvatuksessa astui voimaan 1.8.2022. Kunnissa on varauduttava riittävällä erityisopettajaresurssilla sekä palkattava riittävä määrä lisäresurssia ryhmiin. Tukitoimien vaatimat resurssit ovat vaikeasti ennakoitavissa ja niihin tulee pystyä reagoimaan nopeasti. Lisäresurssia ei palkata, jos siihen ei ole tarvetta.

Päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus vuoteen 2030 mennessä. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Jotta tavoite saavutettaisiin Uuraisten varhaiskasvatuspalveluissa, henkilöstösuunnitelmassa varhaiskasvatuksen opettajan resurssia tulee kasvattaa. Tällä hetkellä vuoden 2024 talousarvioon on varattu varhaiskasvatuksen opettajanresurssia niin, että jokaisessa ryhmässä työskentelisi kaksi opettajaa. Koska varhaiskasvatusopettajien rekrytointi on tällä hetkellä erittäin haastavaa, on todennäköistä, että osa avoimista tehtävistä jää täyttämättä tai täytetään epäpäteillä henkilöillä. Pedagoginen lisä 1.6.2022 alkaen on helpottanut opettajien rekrytointihaasteita, mutta se ei kokonaan ole poistanut sitä, että kaikkia tehtäviä ei ole saatu täytettyä. Pedagogisen lisän käyttöönotto lisäsi henkilöstökuluja noin 54 000 € vuodessa. Tulevaisuudessa olisi tärkeää huomioida myös varhaiskasvatuksen muiden ammattiryhmien palkkakehitys.

Varhaiskasvatustalouden uudistui 1.8.2021 alkaen merkittävästi henkilöstömitoituksesta poikkeamisen osalta. Aiemmin mitoituksesta oli mahdollista poiketa äkillisissä ja yllättävissä tilanteissa, mutta lakimuutoksen jälkeen varhaiskasvatuksen järjestäjällä ei ole mahdollista poiketa mitoituksesta henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kunnissa on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt myös henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin. Sijaisjärjestelyt vievät paljon esihenkilöiden aikaa ja tämä aika on pois esimerkiksi pedagogisesta johtamisesta.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti		
Tavoite: Varhaiskasvatuspalvelut tukevat positiivista kuntakuvaa ja palvelut pystytään tarjoamaan ns. lähipalveluna	Mittari: Perheet saavat varhaiskasvatuspäätöksen lain asettamassa aikataulussa. Päätöksenteossa otetaan huomioon perheen toive, asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet.	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024: Perheet saavat varhaiskasvatuspäätöksen viimeistään 2 vkkoa ennen toivottua hoidon alkua. Perheet saavat hoitopaikan kohtuullisen matkan päästä

		kotoa/työpaikkaa.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	
Kriittinen menestystekijä: Ammattitaitoinen ja innostuva henkilöstö		
Tavoite: Varhaiskasvatuksen suunnitelmilla ja toiminnalla tavoitetaan sille asetetut tavoitteet.	Mittari: 1. Henkilöstö ja perheet osallistuvat toiminnan arviointiin. 2. Henkilöstön kelpoisuudet ja koulutustaustat.	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024: 1. Asiakastyytyväisyys- ja henkilöstökyselyt järjestetään 2 kertaa vuodessa. Tulosten tavoite on < 3 (mittari asteikolla 1–5) 2. Ryhmässä vähintään 1 kelpoinen varhaiskasvatuksen opettaja.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	
Kriittinen menestystekijä: Toimivat johtamisjärjestelyt ja hyvinvoiva työyhteisö		
Tavoite: Työyksikön työtä johdetaan pedagogisesti ja työyhteisön sisäiset haasteet ratkaistaan ennaltaehkäisevästi.	Mittari: Henkilöstökyselyt, sairauspoissaolotilat	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024: Sairauspoissaoloihin reagoidaan nopeasti ja varhaisen tuen puuttumisen mallin mukaisesti. Työn mielekkyyteen kiinnitetään huomiota ja vastuu työnjohtamisesta jalkautetaan mahdollisuuksien mukaan lähelle työntekijää. Kyselyissä tulosten tavoite on <3 (mittari 1–5)

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- Asuinalueiden väestönkehitys ei ole ennakoitavaa ja/tai perheiden varhaiskasvatuspalveluiden tarpeisiin ei pystytä vastaamaan lähipalveluna. Erityinen haaste on löytää varhaiskasvatuspaikka kesken toimintakautta aloittaville lapsille.
- Käyttöasteet jäävät alle tavoitteesta, koska hoitoa varataan paljon enemmän, kuin käytetään.
- Kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia ei saada rekrytoitua, jolloin avoimet tehtävät täytetään epäpäteillä, mikä vaikuttaa suoraan toiminnan pedagogiseen laatuun.
- Henkilöstö kokee ristiriitaa työn vaatiman osaamisen ja oman osaamisensa välillä. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa työntekijä kokee työn liian kuormittavaksi, mikä puolestaan voi vaikuttaa siihen, että työn mielekkyys ja tehokkuus laskee ja sairauspoissaolot kasvavat.
- Uudet palkkaratkaisut eriarvoistavat työntekijöitä ja lisäävät ristiriitoja työyhteisössä.
- Koronan jälkeen sairauspoissaolojen määrä on jäänyt korkealle tasolle ja pitkien poissaolojen määrä on lisääntynyt.

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Varhaiskasvatuspalvelut ovat tehokkaasti ja resurssiviisaasti käytössä.	Käyttöasteseuranta	< 75 %	< 85 %	< 85 %
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen			
Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilökunta tuntee varhaiskasvatuksen perustehtävän ja tavoitteet.	Jokainen työntekijä osallistuu ammattitaitoa kehittävään täydennyskoulutukseen toimintavuosittain.	< 3	< 3	1–3
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen			
Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Palveluiden järjestämisen kustannukset kehittyvät maltillisesti	Palvelun hinta/yksikkö €			
	Perhepäivähoito	107,63	83,40	48,87
	Pikkula (sis. vuorohoitto)	82,83	75,80	77,39
	Hirvanen	83,56	63,50	64,98
	Oikarin Helmi	82,66	64,70	57,07
	Esiopetus	59,37	55,80	52,30
	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	28,49	36,40	29,76
	Kerhotoiminta	45,80	31,80	48,84
	Yksityinen varhaiskasvatus	51,64	59,90	49,33
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen			
Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Yksikkökohtaisen palvelun hinnan kustannukset kehittyvät maltillisesti	Toteutuneet hoitopäivät			

	Perhepäivähoito	962	1300	1200
	Pikkula (sis. vuorohoitto)	8225	11800	13 052
	Hirvanen	8081	13000	12800
	Oikarin Helmi 1.8.2022 alk.	3026	10000	10000
	Esiopetus	9610	9700	1100
	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	5960	4900	6300
	Kerhotoiminta	1270	2200	1 440
	Yksityinen varhaiskasvatus	5264	1800	1 935
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen			

5400 Muu opetustoimi

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-67 494	-76 550	-76 550	0
Toimintakate	-67 494	-76 550	-76 500	0

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Perusopetuksen jälkeinen koulutus ns. toisella asteella (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset). Musiikkioppilaitokset, kunta on jäsenenä Ala-Keiteleen musiikkiopistossa. Kansalaisopisto, kunta kuuluu Jyväskylän kansalaisopiston toimialueeseen.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Tarvittavien toisen asteen koulutuspalveluiden saannin turvaaminen ja annettavan koulutuksen kehittäminen yhteistyössä naapurikuntien ja oppilaitosten kanssa.		Jyvässeudun yhteistyötä 2. asteen koulutuksen kehittämisessä jatkettu Opinto-ohjaaja on yhteydessä laajalti 2-asteen kouluihin myös Jyvässeudun ulkopuolelle	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä

Laadukkaan harrastustoiminnan ja yleissivistävän koulutuksen tarjoaminen kohtuuhinnalla kysynnän mukaan (kansalaisopisto)		Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 35€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 35€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 37,5€/h
---	--	--	--	--

5500 Joukkoliikenne

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-15 895	-12 000	-15 500	-3 500
Toimintakate	-15 895	-12 000	-15 500	-3 500

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnan ostamien koululais- ja asiointiliikenne kilpailutettiin vuonna 2019 ja sopimukset ovat edelleen voimassa. Sopimukset sisältävät: koululaiskuljetukset, asiointiliikenteen oman kunnan alueella sekä oppilaskuljetukset kunnan ulkopuolisiin erityiskouluihin. Kunnan ostamia koulukuljetuksen linja-autovuoroja voivat käyttää myös muut kuntalaiset. Asiointiliikennettä on 1 krt/vko koko kunnan alueella.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä:		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Kuljetusten kilpailuttamisen loppuun saattaminen	Kilpailutuksen toteutuminen	Kilpailutus toteutettu, tehdään tarvittavia reittimuutoksia
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Polttoainehintojen hallitsematon kasvu.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
1. Tarkoituksenmukaisen ja toimivien asiointiliikenneyhteyksien järjestäminen kylille		Asiointiliikenne hoidetaan kutsutaksi- periaatteella	Asiointiliikenne hoidetaan kutsutaksi- periaatteella	Asiointiliikenne hoidetaan kutsutaksi- periaatteella
2. Monipalveluliikenteen jatkaminen ja kehittäminen kunnan alueella.		Monipalveluliikennettä toteutetaan, mikäli koulukuljetukset sen mahdollistavat	Monipalveluliikennettä toteutetaan, mikäli koulukuljetukset sen mahdollistavat	Monipalveluliikennettä toteutetaan, mikäli koulukuljetukset sen mahdollistavat

6100 Kirjastotoimi

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	14 775	1 700	0	-1 700
Toimintakulut	-242 277	-235 270	-243 800	-8 530
Toimintakate	-227 502	-233 570	-243 800	-10 230

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja – kulttuurituottaja

Toiminnan kuvaus:

Kirjastolain mukaan kunnan tehtävä on kirjastotoiminnan järjestäminen.

Laissa määritellään yleisen kirjaston tehtäviksi:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua

Kirjaston tavoitteena on laadukkaiden, pääosin maksuttomien kirjasto- ja tietopalveluiden sekä sähköisten palveluiden tuottaminen ja oheistoimintojen kehittäminen. Uuraisten kirjasto on kunnan ainoa jatkuvatoinen kulttuurilaitos, jolla on tärkeä merkitys ja vaikuttavuus osana kunnan hyvinvointipalveluja. Uuraisten kirjasto kuuluu Keski-kirjastoverkkoon ja PiKe-alueeseen, jonka alueellisesta kehittämistehtävästä vastaa Tampere.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kirjaston osalta määräraharahatarvetta nostaa sisäisten vuokrien korotus, sisältäen mm. ilmanvaihdon nuohouksen säätoineen. Vuonna 2023 kustannuksia nostaa yleisen hintatason nousu sekä energiakustannusten arvioitu huomattava nousu.

- hyödynnetään entistä monitoimisempia tiloja: aineistot hyvin esille, erotelut lajityyppiluokat, lasten ja nuorten entistä profiloituneet osastot,
- avara lehtialue hiljaisemmalla sijainnilla
- asiakastekniikkaan panostetaan; kirjastojen tehtävä digituessa on ensisijaisesti tarjota tilat ja laitteet
- lainaus monipuolistuu ja asiakkaalle tarjotaan uusia lainauskohteita kirjaston kautta
- keskitytään markkinoimaan kirjastotilaa tehokkaasti eri toimijoiden käyttöön
- kehitetään edelleen sähköisiä palveluja kuten tekniikan toimivuus, digitaaliset toiminnot ja palvelut (esim. kirjavinkit, kirjailijavierailut verkossa tms.)
- somen hyödynnys
- tulevassa hanketyössä keskitytään digitaalisten palvelujen parantamiseen ja aineettoman aineiston tallentamiseen sekä virtuaalisten kirjailija- ja kirjavinkkarivierailujen kehittämiseen kouluyhteistyössä
- yhteistyö muiden kirjastojen ja hallintokuntien sekä muiden toimijoiden kanssa, pyrkimys asiakasavusteisuuteen erityisesti hanketyössä
- senioriväestön määrä kasvussa: kartoitetaan kirjaston kotipalvelun käynnistysmahdollisuuksia: aineistot kasaavat kirjasto ja yhteinen työntekijä toisen hallintokunnan kanssa / kuljetus ostopalveluna
- selvitetään tilastojen avulla mahdollisuutta lisätä omatoimiaikaa.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä 1.1 : Aineistokokoelman kehitys		
	Mittari Arviointikriteeri: Kokoelmassa riittävästi uutta ja houkuttavaa	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024 Aineistokokoelma palvelee

	materiaalia sekä toimiva kirjastotila	kaikkia käyttäjäryhmiä palvelu- ja omatoimiaikana. Aineiston oltava hyvin esillä. Kirjastossa on erilaisia tiloja eri käyttötarkoituksiin.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	
Kriittinen menestystekijä 1.2 : Riittävä, ammattitaitoinen ja jaksava henkilökunta		
	Mittari Arviointikriteeri: Kirjaston henkilöstö määrä on riittävä ja henkilöstö omaa tiedolliset ja taidolliset valmiudet muuttuvassa tehtäväympäristössä; työolot ja ergonomia	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024 Senioriväestön määrän kasvu kunnassa vaatii digilaitteiden neuvontapalvelujen kehittämistä. Osallistutaan erityisesti PiKe-kirjastojen koulutuksiin ja verkostoidutaan tilanteen mukaan. Ergonomialla, riittävällä henkilö-resurssilla ja henkisen kuormituksen tiedostamisella ja rajoittamisella esim. työjärjestelyin voidaan taata henkilökunnan jaksamista ja kirjastopalvelun toimivuutta.
Kriittinen menestystekijä 1.3 : Yhteistyö eri toimijoiden kanssa		
	Mittari Arviointikriteeri: Kirjastossa kehitetään paikallista ja laajempaa yhteistyötä, myös hankkeet	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024 Keskitytään erityisesti koulu-yhteistyön ylläpitoon ja seniorityön kehittämiseen eri hallintokuntien yhteistyöllä sekä yhteistyöhön nuoriso- ja kulttuuritoimen kanssa.
Kriittinen menestystekijä 1.4 : Teknisten innovaatioiden hyödyntäminen		
	Mittari Arviointikriteeri: Omatoimikirjastopalvelun kehittäminen	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024 Tilaa käytetään mahdollisimman monipuolisesti. Selvitetään omatoimiajan lisäämistä, mobiilikirjastokortin käytön lisäämistä ja tiedonhaun omaisuuspuuteen opastamista.
Kriittinen menestystekijä 1.5 : Tiedottaminen ja markkinointi		
	Mittari Arviointikriteeri: Tiedottaminen ja markkinointi myös ei-kirjastonkäyttäjää tavoittavaksi	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024 Tiedotus monikanavaisesti ja edullisesti.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- resurssien niukkuus

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
1 Kirjastoaineiston laajuus	Hankintamääräraha €/as	10	9,5	9,5
	Kirjojen määrä	29292	30 000	30 000
	Muun aineiston määrä	4145	4000	4000
2. Kirjaston käyttö	Lainaajien määrä	1134	1200	1300
	Lainaajia asukasmäärästä %	29 %	33	35
	Lainauksien määrä, koko ain	54869	55 000	56 000
	Kirjastokäyntejä/asukas	6	10	10
	Aukiolotunteja viikossa	41	85 (sis kaiken aukiolon)	85 (sis kaiken aukiolon)
3. Taloudellisuus	€/laina	4,6	4,6	4,6
4. Oheistoiminnot	näyttelyt; määrä	4	3	6
	näyttelyt, kävijät lukupiirikerat	1000 (kansal. op.)	700 (kansal.op.)	1000 (kansal.op.)
	tiedonhakukoulutus, kirjastoon tutust.; osall. kaikki	92 hlö (kaikki)	200	200
	satutuntivierailut, määrä			
	satutuntivierailut, osall.	42	4 200	6 350
	kirjavinkkausvierailut ja kirjailijavierailut, määrä			
	kirjavinkkausvierailut ja kirjailijavierailut, osall.	4	4 (virtuaalisia?)	4
		300	300	300

--	--	--	--	--

6200 Kulttuuritoimi

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	3 257	10 740	0	-10 740
Toimintakulut	-29 895	-82 980	-75 399	7 581
Toimintakate	-26 638	-72 240	-75 399	-3 159

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja - kulttuurituottaja

Toiminnan kuvaus:

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Kunnan tulee 1 momentin mukaisia tehtäviä ja niihin liittyviä palveluita järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista.

Kunnan tulee kulttuuritoimintaa järjestäessään ottaa huomioon toiminta, joka perustuu yleisistä kirjastoista annettuun lakiin (1492/2016), taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin (633/1998), museolakiin (729/1992), teatteri- ja orkesterilakiin (730/1992) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998).

Kulttuuritoimen tehtävänä on koordinoita, edistää ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kulttuuripalvelujen järjestämisen tavoitteena on hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen tarjoamalla yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen omassa lähiympäristössä. Näitä palveluja toteutetaan kunnan omana toimintana sekä yhteistyössä muiden hallintokuntien, järjestöjen, yhteisöjen, sisällöntuottajien ja maakunnallisten verkostojen kanssa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Kulttuuritoimi järjestää kulttuurilakiin nojaavat palvelut kunnassa. Kulttuuritoimen palveluihin kuuluvat pitkäjänteisen ja tavoitteellisen taiteellisen toiminnan

edistäminen ja tukeminen; hyvinvointiin ja kuntalaisten viihtyvyyteen pohjautuvan harrastustoiminnan edistäminen; lasten- ja nuorten hyväksi järjestettävät kulttuuripalvelut, yhteisöllisyyteen ja järjestötoimintaan liittyvä palvelutuotanto ja sen koordinoiminen, ammatilliset ja alueelliset yhteistyöverkostot sekä kunnan strategian mukainen tapahtumatuotanto.

Tapahtumatuottajana kulttuuritoimi järjestää itsenäisesti kulttuurilakiin perustuvia kulttuuritapahtumia sekä koordinoi ja osatoteuttaa yhteistyössä kunnan tapahtumatuotantoa ja tähän liittyvää koulutusta, kuten Uuraisten viikkoa, Valon kylää ja kunnan virallista ja vuosikellon mukaista juhlatoimintaa.

Toteuttaakseen Uuraisten kunnan strategiaa, kunnan kulttuuritoimi tarvitsee ajanmukaisen kulttuurisuunnitelman jota toteuttamaan on perustettu vuonna 2022 työryhmä. Kaikkien kulttuuripalvelujen ja yhteistyönä tapahtuvien tapahtumien kehittäminen vaatii kulttuuritoimelta erityistä panostusta vielä vuonna 2024. Toimintamallit ja toimintatavat uudelleenorganisoidaan, joissa huomioidaan myös elinkeinotoimen, matkailun sekä vähemmistökuultuurien tarpeet. VKulttuuritoimi on mukana aineettoman kulttuuriperinteen tallentamiseen liittyvässä hankkeistuksessa vuonna 2023 sekä kylien kulttuuripalvelujen kehittämisessä ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien säilyttämisessä. Kulttuuritoimi jakaa järjestöille ja muille toimijoille kohdeavustuksia paikallisen kulttuuritoiminnan tuottamiseen.

Lasten ja nuorten kulttuuriopetussuunnitelmaan perustuvaa toimintaa järjestetään KulttuuriKuukka -yhteistyönä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston ja seutukunnallisen Lasten kulttuurikeskus Kulttuuriantin kanssa. Lisäksi kulttuuritoimi on mukana Suomi harrastaa mallin -hankkeissa. Vuonna 2023 kulttuuritoimi pyrkii edistämään tavoitteellista ja aktiivista ja pitkäjänteistä lasten- ja nuorten taide- ja kulttuurialan harrastustoimintaa paikkakunnalla tuottaen myös alan ammattilaisten palveluja sekä lisäämällä yhteistyötä alueen järjestöjen kansalaisopiston ja musiikkiopiston sekä muiden hallintokuntien kanssa. Kulttuuritoimi tuottaa itsenäisesti tähän liittyviä palveluja pyrkimyksenä edistää mm. lasten- ja nuorten harrastajateatterin syntyä paikkakunnalle. Kulttuuritoimi vastaa ja toteuttaa osaltaan toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Kulttuuritoimi koordinoi vuonna 2024 vapaan sivistystyön toimintoja kuten kansalaisopistoa sekä musiikkiopistoa.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat, saavutettavat ja monipuoliset kulttuuripalvelut kuntalaisille sekä paikallisen kulttuurituntemuksen edistäminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävän ja saavutettavan kulttuuritoiminnan järjestäminen, koordinointi ja osatoteuttaminen	Toimintojen ja palvelujen määrät, osallistujamäärät Tapahtuman luonteen mukaan voidaan kerätä laadullista palautetta Kotiseutumuseon aukiolopäivät ja kävijämäärät Henkilöstöresurssit ja yhteistyö	Kulttuuritoimi järjestää kehittää ja koordinoi yhteistyössä alueen ammattilaisten ja yhteistyöverkostojen kanssa hyvinvointiin ja saavutettavuuteen perustuvat tavoitteelliset kulttuuripalvelut asukkaille. Tätä pitkäjänteistä tavoitteellista ja yhteisöllistä toimintaa varten kulttuuritoimi luo kuntaa koskevan kulttuurisuunnitelman. Kulttuurisuunnitelmatyöryhmä luo vuoden 2023 aikana kunnan strategian mukaiset puitteet kulttuuritoimen toteuttamiseksi kunnassa.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Kriittinen menestystekijä: Saavutettavat kulttuuripalvelut lapsille ja nuorille		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Saavutettavan ja yhdenvertaisuutta edistävän lasten ja nuorten kulttuuritoiminnan kehittäminen ja järjestäminen	Toimintojen ja palvelujen määrät, osallistujamäärät Lasten ja nuorten oman sisällöntuotannon määrä Laadullisen palautteen kerääminen Henkilöstöresurssit ja yhteistyö	Kulttuuriopetussuunnitelman puitteissa tarjottava järjestelmällinen kulttuurituotanto. Yhteistyö Kulttuuriaitan kanssa. Kulttuurineuvolatoiminta. Ilmaisukasvatuksen järjestäminen. Lapsille ja nuorille suunnatun tapahtumatuotannon kehittäminen. Massatapahtumien etäosallistuminen. Nuorisoteatterin perustamisen mahdollistaminen ja sekä sähköisiä välineitä hyödyttävään itseilmaisuun ja käsikirjoittamiseen liittyvät työpajat. Vapaan sivistystyön kanssa tehtävä yhteistyö ja koordinointi Kunnan strategian mukainen kulttuurisuunnitelma
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Kriittinen menestystekijä: Tapahtumatuotanto		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Kunnan kulttuuritapahtumatuotanto: Uuraisten viikko, Valon kylä sekä kunnan viralliset juhlatapahtumat kuten Itsenäisyyspäiväjuhla, Äitiinpäiväjuhla, veteraanipäivä... konsertit, teatteriesitykset, kulttuurivierailut,	Tapahtumien ja toimintojen määrät, toimijoiden ja osallistujien määrät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan kerätä laadullista palautetta Henkilöstöresurssit Yhteistyö	Kulttuuritapahtumille luodaan resurssit ja aikataulutuksen huomioiva vuosikello. Kulttuuritapahtumien organisointi yhtenäistetään ja kunnan strategian mukaisesti näkyvyyttä edistetään markkinoinnin, kunnan yleisilmeen, mielikuvien ja sisällöntuotannon kautta tavoitteena kävijämäärän, osallistujien ja kunnan näkyvyyden lisääminen. Mahdollisuus keskushallinnon kanssa toteutettavaan rallitapahtumaan huomioidaan myös kulttuuritoimen taloussuunnittelussa sen ollessa yhteydessä myös tulevaisuudessa kulttuurimatkatapahtumaan eli Uuraisten viikkoon Kunnan strategian mukainen

		kulttuurisuunnitelma.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Kriittinen menestystekijä: Aineettoman kulttuuriperinnön tallentaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Digitaalisen kulttuuriperinnön tallentaminen	Aineiston määrä ja sen tallentaminen ja säilyttäminen tuleville sukupolville ts. nykyhistorian tallentaminen digitaalisesti	Tarvittavien resurssien varaaaminen ja hankkiminen aineiston säilyttämiseksi sekä tehtävän hankkeistaminen.

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan, kylien elinvoiman ja hyvinvoinnin tukeminen kulttuuripalvelujen kautta		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Järjestöt, toimijat ja taiteen ammattilaiset tuottavat kunnalle kulttuuripalveluja yhteistyössä kunnan palvelurakenteen kanssa.	Jaetut järjestöavustukset Kunnan koordinoimien ja osatoteuttamien toimintojen määrä ja osallistujamäärät Palvelun luonteen mukaan kerätty laadullinen palaute Sisällön mukainen tuote palautteena Elokuvalisenssin käyttö	Järjestöt ja toimijat toteuttavat monipuolisesti kulttuuritoimintaa. Kulttuuritoimi tarjoaa järjestöille käyttöön elokuvalisenssin koulukeskuksen auditorioon.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- henkilöstöresurssien rajallisuus
- asianmukaiset puitteet ja tilat kulttuuritapahtumien järjestämiseen (esteettömyys, äänentoisto, tilojen käytettävyys, digitaalisen palveluntuotannon osaamisen ohuus, yms.)

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
	Tapahtumien määrä	10	9	10
	Osallistujamäärä	1750		
	Uuraisten viikon tapahtumien määrä	10	13	13
	Elokuvalisenssin esityskerrat			5
Kotiseutumuseo	Aukioloaika (h)	45	50 (68)	70
	Kävijämäärä	118 (luokat)	162 ei luokkia	
Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta	Tapahtumien määrä	24	15	15
	Osallistujamäärä	1202		
Järjestöjen ja toimijoiden avustukset	euroa/asukas (3623 as. laskenta 2022) 3592 as. laskenta 2023	1,24 €	1,38 €	1,67 €

Kulttuuripalveluiden kokonaiskustannukset	euroa/asukas (3623/22 3592/23)	9,97 €	11.45€	11,54 €
---	-----------------------------------	--------	--------	---------

6300 Nuorisotoimi

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	51 744	29 000	18 500	-10 500
Toimintakulut	156 400	161 540	135 990	-25 550
Toimintakate	104 656	132 540	117 490	-15 050

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasuunnittelija

Toiminnan kuvaus: Nuorisopalveluiden tehtävänä on järjestää nuorisotyön palveluita ja tiloja, tukea nuorisotyötä tekevien järjestöjen toimintaa sekä tehdä monialaista yhteistyötä. Nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja harrastamista sekä tukea nuorten kasvua ja yhteisöllisyyttä toteuttamalla nuorisotyön kasvatuksellista ja toiminnallista ohjaustoimintaa. Nuorisotyön tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisotyön toimintaa toteutetaan kunnan omana toimintana sekä yhteistyössä järjestöjen, yhteisöjen ja maakunnallisten verkostojen kanssa. Nuorisolain mukaisena ohjaus- ja palveluverkostona toimii kunnan moniammatillinen tiimi.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Nuorisopalvelut järjestää nuorisotyön kasvatuksellista toimintaa eri ympäristöissä ja menetelmillä. Toiminnan suunnittelun lähtökohtina ovat kasvatukselliset tavoitteet sekä nuorisotyön palveluiden saataavuus ja tavoitettavuus. Perusnuorisotyön ympäristöinä ja menetelminä hyödynnetään nuorisotilatoimintaa, jalkautuvaa nuorisotyötä, tapahtuma- ja retkitoimintaa, ryhmämuotoista toimintaa, digitaalista nuorisotyötä ja kulttuurista nuorisotyötä resurssit huomioiden.

Nuorisovaltuusto kokoontuu säännöllisesti ja nuorisovaltuustolla on edustus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa sekä vapaa-aikatyöryhmässä. Lisäksi kaksi Uuraisten nuorisovaltuuston edustajaa osallistuu maakunnalliseen hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon. Nuorisovaltuusto voi myös antaa lausuntoja, tehdä kannanottoja sekä järjestää tapahtumia ja retkiä.

Nuorisotoimi järjestää etsivää nuorisotyötä, joka on alle 29-vuotiaille koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville tai muuta erityistä tukea ja ohjausta tarvitseville uuraislaisille nuorille tarjottavaa erityisnuorisotyötä. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tarjota varhaista tukea ja vahvistaa nuoren valmiuksia hyvään arkeen ja tulevaisuuteen. Etsivä nuorisotyö on pääsääntöisesti yksilötyötä, mutta myös ryhmämuotoista toimintaa voidaan järjestää. Etsivä nuorisotyö järjestetään tammikuusta 2024 lähtien yhdessä Petäjäveden ja Multian kunnan kanssa.

Suomen harrastamisen malli -hankkeen myötä nuorisopalvelut koordinoi yhdessä paikallisten järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa ostopalveluna tuotettuja, koululaisille ilmaisia ja koulupäivien yhteyteen sijoitettuja kerhoja.

Nuorisopalveluiden seurannassa ja arvioinnissa hyödynnetään valtakunnallisia nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön seurannan työkaluja ja kehittämistyötä.

Nuorisopalvelut vastaa yhdessä liikunta- ja kulttuuripalveluiden kanssa kunnan järjestöyhteistyöstä ja toteuttaa toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Nuorisotoimi jakaa järjestöille ja toimijoille järjestöavustuksia (vuosi-, kohde- ja tila-avustukset), joilla tuetaan paikallisten toimijoiden nuorisotoimintaa.

Nuorisopalvelut vastaa nuorisotalo Nuokkarin tilojen käytön organisoinnista. Järjestöt voivat hyödyntää tiloja toiminnassaan.

NUPS, eli Nuorisotyön perussunnitelma vuosille 2024-2027 otetaan käyttöön tammikuussa 2024.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaan, tavoitteellisen ja nuorisotyön kasvatukselliseen ohjaukseen perustuvan perusnuorisotyön toteuttaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Yhdenvertaisuutta edistävä ja saavutettava kasvatuksellinen nuorisotyön toiminta	Nuorisotilan aukiolomäärät ja kävijämäärät Toimintaryhmien, tapahtumien, retkien yms. määrät ja osallistujamäärät Jalkautuvan nuorisotyön määrä ja kohtaamiset Koulunuorisotyön määrä ja kohtaamiset Suomen harrastamisen mallin kerhojen määrä Digitaalisen nuorisotyön toimintamuodot ja osallistujamäärät Laadullinen palaute- ja seuranta-aineisto	Järjestetään tavoitteellista ja saavutettavaa nuorisotyön kasvatustoimintaa eri ympäristöissä ja eri menetelmillä. Järjestetään kasvatuksellista ja tavoitteellista nuorisotilatoimintaa.
Nuoria kuuleva ja osallistava sekä ilmiöitä tunnistava perusnuorisotyön toiminta	Laadullinen palaute- ja seuranta-aineisto Nuorisotyön tiimin kokoukset	Seurataan aktiivisesti nuorten elämään liittyviä ilmiöitä, tarpeita ja toiveita paikallisesti, maakunnallisesti sekä laajemman tutkimustiedon kautta. Vahvistetaan nuorten osallisuutta nuorisotyön sisältöjen suunnittelussa ja toteutuksessa.
Osaava ja riittävä henkilöstö	Henkilöstön määrä ja toiminnan määrä	Toiminnan toteutus suhteessa olemassa oleviin henkilöstöresursseihin. Hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstön koulutus.

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat kouluttautumista, työllistymistä ja hyvää arkea edistävät etsivän nuorisotyön palvelut		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Nuorten elämäntilanteisiin ja tarpeisiin perustuvat ja saavutettavat etsivän nuorisotyön palvelut	Tavoitettujen nuorten määrä ja kohtaamisten määrät Ryhmämuotoisten toimintojen määrä ja osallistujamäärät Toiminnan laadulliset tulokset	Toteutetaan varhaiseen tukeen perustuvaa laadukasta etsivää nuorisotyötä. Toteutetaan etsivää nuorisotyötä nuorten kanssa, joilla kasaantuneita haasteita.

Toimiva monialainen yhteistyö kunnan paikallisesti ja maakunnallisesti	Nuorten ohjautuminen toimintaa, määrät ja ohjaavat tahot Asiakastyön verkostot ja monialaisen yhteistyön mallit toiminnassa	Etsivä nuorisotyö on tunnettua ja monialaisiin verkostoihin kuuluvaa erityisnuorisotyötä paikkakunnalla. Maakunnalliset etsivän nuorisotyön verkostot ja niissä toimiminen.
Osaava henkilöstö etsivässä nuorisotyössä	Henkilöstön määrä ja työn vastuunjako	Hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstön koulutus.

Kriittinen menestystekijä: Lasten ja nuorten kuuleminen kunnallisessa päätöksenteossa		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Kuntalain mukainen lasten ja nuorten kuuleminen päätöksenteossa	Nuorisovaltuuston jäsenmäärä ja kokousten määrä Nuorisovaltuuston tekemät lausunnot ja kannanotot Nuorisovaltuuston toteuttama toiminta ja osallistujamäärät Nuorisovaltuuston edustus päätöksentekorganisaatiossa	Toteutetaan nuorten osallisuutta vahvistavaa ja nuorten kuulemiseen perustuvaa nuorisovaltuustotoimintaa. Nuorisovaltuusto toteuttaa toimintaa nuorten kasvu- ja elinolojen parantamiseksi. Nuorisovaltuuston edustus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa ja vapaa-aikatyöryhmässä. Toimielimet toimivat käytänteissään aktiivisesti nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia varmistaen.

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen nuorisotoiminnan järjestämiseksi		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Tuetaan ja vahvistetaan järjestöjen toteuttamaa nuorisotoimintaa	Jaetut järjestöavustukset Kunnan koordinoimien ja osatoteuttamien toimintojen määrä ja osallistujamäärät sekä laadullinen palaute- ja seuranta-aineisto	Järjestöt ja toimijat toteuttavat monipuolista nuorisotoimintaa. Järjestöt saavat kunnalta taloudellista ja tarvittaessa muuta tukea toiminnan toteuttamiseen.
Nuorisotoimi koollekutsuu säännöllisesti kunnassa nuorisotyötä tekevät toimijat	Kokousten määrät, osallistujien määrät, sisällöt	Kunnan alueella toimii aktiivinen nuorisotyön verkosto, joka edistää yhdessä nuorisotyön toimintaa ja kehittymistä kunnan alueella.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- toiminnan, tilojen ja yhteistyön käynnistäminen uudestaan nuorten kanssa
- nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin kokemuksen eheyttäminen
- Mikäli nuorisotalolla on toinen ohjaaja nuorisotalon aukioloaikoina (esim. 15 tuntia viikossa) se lisää kustannuksia n. 10 000€.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024
Perusnuorisotyö	Nuorisotalon aukiolo- päivät		150	200	150
	Kävijämäärä			1500	800
	Muut tilojen vakio- käyttäjät		5	2	3
	Muut tilojen satun- naiskäyttäjät		4		3
	Ryhmät, tapahtumat, retket, leirit/määrä		6	4	4
	Kävijämäärät			200	100
	Jalkautuvan nuoriso- työn päivät määrä		35	40	30
	Kohtaamistenmäärä			1000	400
	Digitaalisen nuoriso- työn sovellusten määrä		3	3	3
	Seuraajien määrä yh- teensä			300	300
Nuorisovaltuusto	Jäsenet		20	20	14
	Kokoukset		10	10	7
	Lausunnot, kannan- otot		2	2	2
	Tapahtumat, retket				
Suomenharrastamisen malli	Kerhojen määrä				
	Osallistujien määrä				
Etsivä nuorisotyö	Oltu yhteydessä		10	10	10
	Tavoitetut nuoret		15	15	15
	Kohtaamisten määrä				
	Ryhmätoimintojen määrä /kävijämäärä		20	15	15
Järjestöyhteistyö	Nuorisotyöverkoston palaverit		2	2	2
Järjestöjen ja toimijoi- den avustukset	euroa /alle 29-vuotias asukas (1275)		9,62 €	9,80 €	9,41€
Nuorisopalveluiden kokonaiskustannukset	euroa /alle 29-vuotias asukas (1275)		103,22 €	98 €	92 €

6500 Liikuntatoimi

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	44 469	31 100	31 000	-100
Toimintakulut	-366 990	-412 885	-392 745	- 20 140
Toimintakate	-322 521	-381 785	-361 745	- 20 040

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasuunnittelija

Toiminnan kuvaus: Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnan harrastamiselle. Tehtävän toteuttamiseksi liikuntatoimi rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja, tukee järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden tuottamaa liikuntatoimintaa sekä järjestää terveyttä ja hyvinvointia edistävää kohdennettua liikuntatoimintaa. Toiminnan tavoitteena on luoda mahdollisuuksia terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävälle liikuntatoiminnalle eri ikävaiheissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Liikuntapalvelut tarjoaa liikuntapaikkoja ja alueita, joiden ylläpito toteutetaan yhteistyössä tilapalveluiden ja teknisen toimen kanssa. Liikuntapalvelut vastaa liikuntapaikkojen ja -alueiden varauksista, käyttövuoroista sekä käyttömaksuista lukuun ottamatta kyläkoulujen sisäliikuntatiloja. Liikuntapalveluiden kalustohankinnat tehdään yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Liikuntapaikkojen ja -alueiden ylläpitämiseksi tehdään yhteistyötä myös järjestöjen ja seurojen kanssa. Liikuntapaikkoja on eri puolilla kuntaa. Kilpailukäyttöön soveltuvat suorituspaikat tarjotaan pääsääntöisesti kirkonkylän alueella.

Ohjattua liikuntatoimintaa järjestää pääsääntöisesti järjestöt ja seurat. Liikuntatoimi täydentää paikallisten järjestöjen ja seurojen tarjontaa järjestämällä kohdennettuja kuntoliikuntaryhmiä, lasten liikuntaleirejä ja lasten uimakouluja. Lisäksi liikuntapalvelut voi toteuttaa liikkumista edistäviä tapahtumia ja kampanjoita omana toimintana, ostopalveluna tai yhteistyössä.

Liikuntapalvelut vastaa yhdessä kulttuuri- ja nuorisopalveluiden kanssa kunnan järjestöyhteistyöstä ja toteuttaa toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Liikuntapalvelut jakaa järjestöille, seuroille ja toimijoille järjestöavustuksia (vuosi-, kohde- ja tila-avustukset), joilla tuetaan paikallisten toimijoiden toteuttamaa liikuntatoimintaa.

Urheilukenttä kohottaa pääomavuokria. Kenttähankkeen vuoksi vapaa-aikapalveluiden pääomakulut nousevat merkittävästi verrattuna aiempaan vuoteen verrattuna. Liikuntapalveluiden kokonaiskustannuksissa on kaikki kulut, mukaan lukien pääomavuokrat.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Monipuoliset ja turvalliset liikunnan harrastamisen paikat ja alueet		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Liikuntaharrastamista mahdollistavat saavutettavat, monipuoliset ja turvalliset sisäliikuntapaikat	Koulukeskuksen liikuntasalin iltata- ja viikonloppukäytön vakiovuorojen ja satunnaisvuorojen määrät Kuntosalin aukiolopäivät, asiakasmäärät ja käyntimäärät sekä vakiovuorojen määrät	Hyvätasoiset ohjattua ja oma-toimista liikuntatoimintaa mahdollistavat sisäliikuntapaikat. Tilojen helppo käytettävyys (varaaminen, maksukäytännöt, kulku). Laadukkaat kuntosalivälineistöt omaehtoiseen ja ohjattuun kuntosaliharjoitteluun. Liikuntatilojen maksuton käyttö alle 18-vuotiaiden ja eläkeläisryhmien ohjatulle ryhmätöiminnälle. Ikäihmisille suunnatun ja matalankynnyksen kuntosali.
Liikunta- ja ulkoiluharrastamista mahdollistavat monipuoliset ja turvalliset ulkoliikunta-alueet	Ulkoliikunta-alueiden määrä Varattavien alueiden vakiovuorojen määrä	Hyvätasoiset, ohjattua ja oma-toimista liikunta- ja ulkoilutoimintaa mahdollistavat ulkoliikunta-alueet. Turvalliset ja hyvin hoidetut ul-

		koliikunta-alueet.

Kriittinen menestystekijä: Kohdennetuille ryhmille suunnatut terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävät liikunnan harrastamisen mahdollisuudet		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Liikuntaryhmien toteuttaminen: ohjatut kuntosaliryhmät, lasten liikuntaleirit ja uimakoulu	Ryhmien määrät ja osallistujamäärät	Järjestetään ohjattua matalankynnyksen kuntosalitoimintaa kuntosaliharrastamista aloittaville ja muille harrastajille. Järjestetään lasten liikuntaleirit toimintaa ja uimakouluja.
Ikäihmisten kuntosaliharjoittelun mahdollistaminen	Ryhmien määrät ja osallistujamäärät	Maksuton omatoiminen kuntosaliharjoittelu 75 vuotta täyttäneille- Maksuton eläkeläisten avoin kuntosalivuoro. Eläkeläisten ohjattu kuntosaliryhmä. Ikäihmisille suunnatun ja matalankynnyksen kuntosalin perustamisen valmistelu.
Liikkumista ja liikuntaharrastamista lisäävät ja vahvistavat tapahtumat ja kampanjat	Tapahtumien ja kampanjoiden määrät ja osallistujamäärät	Järjestetään kaksi liikkumista ja liikuntaharrastamista lisäävää ja vahvistavaa tapahtumaa ja/tai kampanjaa yhteistyössä.

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen liikuntatoiminnan järjestämiseksi		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Liikuntapalvelut tukee järjestöjä, seuroja ja muita toimijoita toteuttamaan monipuolista liikuntatoimintaa eri kohderyhmille	Jaetut järjestöavustukset Muut tuki toimijoille	Järjestöt, seurat ja toimijat toteuttavat monipuolista liikuntatoimintaa eri kohderyhmille.
Monipuoliset ja turvalliset liikuntatoiminnan järjestämisen paikat ja alueet		Kunta rakentaa ja ylläpitää monipuolisia liikuntapaikkoja ja -alueita liikuntatoiminnan järjestämiseen. Liikuntapaikkojen ja alueiden ylläpitoa toteutetaan yhteistyössä järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- keskeiset tehtävät ja palvelut liikuntapalveluissa yksittäisen työntekijän vastuulla
- liikuntapalveluilla on hieman resurssia järjestää liikunnanohjausta. Ohjattu liikuntatoiminta pääosin järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden toteuttamisvastuulla sekä pääosin vapaaehtoisresursseilla. Ris-

kinä on, että ohjattu liikuntatoiminta kohdentuu tietyille harrastajaryhmille ja riskiryhmille suunnattua ma-
talankynnyksen ennaltaehkäisevää liikuntatoimintaa / liikuntaneuvontaa ei ole tarjolla vielä.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Koulukeskuksen lii- kuntasalin ilta- ja vii- konloppukäyttö	Vakiovuorot			
	kevät		30	30
	kesä		5	5
	syksy		30	30
	Käyttötunnit/vko			
	kevät		50	50
	kesä		9	9
	syksy		50	50
	Satunnaisvaraukset kpl/h		20	20
Kuntosali	Asiakasmäärä		400 + koulu- liikunta	400 + koululiikunta
	Käyntimäärä			8000
	Aukiolopäivät		361	361
	Ryhmävuorojen määrä			
	kevät		7	7
kesä		3	2	
syksy		7	7	
Ulkoliikunta-alueet Ulkoilualueet	Urheilukentät		5	5
	Vakiovuorot kpl (kesä- syyskuu)			
	Beach Volley -kentät		4	4
	Tenniskenttä		1 (3 pelialuet- ta)	1 (3 pelialuetta)
	Uimarannat		5	5
	Frisbeegolf -rata		2	2
	Hiihtoladut kpl/km valaistut			3/15
	muut			6/70
	Jääalueet		6	6
	Maastopyörärata		1	1
	Luontopolut		5	5
	Pumptrack -rata		1	1
Skeittialue		2	2	
Liikuntaryhmät	Liikuntaryhmät/kerhot		3	3
	Osallistujamäärät			54
	Lasten liikuntaleirit kpl/pv		2/10	2 / 10
	Osallistujamäärä			30
Lasten uimakoulut kpl			4	4
	Osallistujamäärä		40	30
Tapahtumat ja kam- panjat	Määrät		2	2
	Osallistujamäärät			100
Järjestöjen ja seuro- jen avustukset	euroa/asukas (3592)		3,33 €	5,15€
Liikuntapaikkojen vuokra- ja kunnossa- pitokulut	euroa/asukas (3592)		53,87 €	91,47 €
Liikuntapalveluiden kokonaiskustannukset	euroa/asukas (3592)		105,83 € €	100,71 €

--	--	--	--	--

7000 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	5 222 477	5 096 444	5 017 532	-78 912
Toimintakulut	-5 691 081	-5 145 393	-4 997 609	147 784
Toimintakate	-468 604	-48 949	19 923	68 872

Poistot ja arvonalentumiset 1 050 327

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan asukkaiden ja elinkeinoelämän tarvitsemien yhdyskuntateknisten palvelujen tuottamisesta ja ylläpidosta sekä hoitaa siihen kuuluva hallinto suunnitelmallisesti. Tehtäviin kuuluvat kunnan rakennuttamisen, vesihuollon, liikenneväylien, tilapalveluiden sekä ympäristötoimen alaisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun valmistelu- ja toimeenpanotehtävät. Jätehuollosta koko kunnan alueella vastaa Sammakkokangas Oy. Vuonna 2023 tapahtuneen hyvinvointialue-muutoksen myötä peruspalvelulautakunnan alaisuudesta on siirtynyt ympäristöterveydenhuolto ja löytöeläimet ympäristötoimen alaisuuteen. Vastaavasti pelastustoimi on poistunut teknisen lautakunnan palveluista hyvinvointialueelle.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta. Uuraisten on mukana myös Jyväskylän kaupunkiseudun yhteistyössä mm. MAL-sopimusmenettelyssä, jonka kautta pyritään löytämään rahoitusta alueelliseen kehittämiseen. Vuoden 2023 aikana saatiin toteutettua yhteishankkeena mm. Mt627 ja 6304 jkkpp:n suunnittelu.

Keskeisimmät muutokset vuonna 2024 kohdistuvat henkilöstömuutoksien läpivientiin ja kiinteistöjen lähi-vuosien toimintamuutoksiin (Hirvasen päiväkotia, Hirvasen vanha koulu, Selma sekä kouluverkko). Lisäksi HVA:n vuokratilatarpeiden läpikäynti osittain jatkuu kotihoidon tilamuutoksien osalta.

Rakennusvalvonnan toiminnassa jatketaan hyvin toimivaa yhteistyötä Saarijärven kaupungin kanssa. Vesihuoltolaitoksen taloutta ja toimintaa tehostetaan edelleen toteuttamalla vesityöryhmässä tehtyjä linjauksia yhteistyössä vesiosuuskuntien kanssa. Lisäksi jatketaan toimenpiteitä hulevesien poistamiseksi viemäriverkostosta investoimalla tiedettyihin saneerauskohteisiin. Uuraisten vesilaitosten tulevaisuuden toimintamallia on alettava edistämään yhteisesti päätettävillä toimintamalleilla. Tilapalvelun toimintaa pyritään vahvistamaan taloushallinnon muutostöiden myötä, sekä etäluettavien vesimittareiden hankinnalla, jolloin vesilaskutuksen osalta vapautuisi työaikaa toimistosihteeriltä. Työaikaresurssia kohdistetaan laskutustyöhön ja sopimuksien ajan tasalla pitämiseen, sekä palvelun kehittämiseen. Tukipalvelujen sisäinen laskutus pyritään toteuttamaan aiheuttajaperusteisesti kohteittain.

Puistojen ja yleisalueiden osalla on varattu rahaa viheralueiden ja yleisilmeen kohentamiseen, sekä ympäristönsuojelun puolella vieraslajien poistamiseen kunnan omistamilta maa-alueilta. Hallinnon palkka-

määrärahoissa on varauduttu 9 kk:n osalta vihertyötekijän palkkaukseen, joka tekee 50 % työajasta kiinteistörekisterihankkeen tehtäviä ja 50 % vihertöiden työnjohtamista ja käytännön töitä. Lisäksi on tehty 6kk:n määrärahavaraus ”palveluinsinööriin” avoimen toimen/viran täyttämiseksi sen jälkeen, kun uusi tekninen johtaja on pystynyt hahmottamaan työntekijä- ja osaamistarpeet.

Ruoka- ja siivouspalvelu on kirjattu teknisen toimen tila- ja tukipalveluiden yhteyteen vielä erikseen selkeyden vuoksi, sillä se on kokonaisuutena ollut vasta vuoden 2020 alusta teknisen lautakunnan alaisuudessa. Määrärahat on sisällytetty kuitenkin tuki- ja tilapalvelu -kustannuspaikan alle.

Strategiset tavoitteet (valuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Asiakslähtöinen toiminta, sujuvuus; toiminta on inhimillistä, hyväntuulista ja uudistuvaa		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Osaaminen on ajan tasalla	Lakiopillisesti oikea neuvonta: valitusten ja oikaisuvaatimusten vähyys.	Koulutustarpeet kartoitetaan ja osallistutaan koulutuksiin määrärahojen puitteissa
Tehokas verkostotoiminta	Tehokkaat ja taloudelliset toimintamallit	Ratkaisujen etsiminen lähialueiden eri toimijoiden ja viranomaisten kanssa
Joustavuus ja mutkattomuus asiainnissa	Tyytyväiset asiakkaat, aikatauluissa pysyminen	matalan kynnyksen palvelu, yhden luukun periaate
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Henkilöstöressurit ovat erittäin pienet ja organisaatio on haavoittuvainen. Yksikin pidempi poissaolo voi vesittää hankkeiden etenemisen. Henkilöstövaihdokset teknisellä osastolla sekoittavat hetkellisesti rutiineja ja uusien toimintatapojen omaksuminen vie aikansa. Tiedon siirtyminen ja hankkeiden hallinta horjuu henkilövaihdosten yhteydessä. Tehtäväkuvien/vastualueiden epäselvyydet ja kiire aiheuttavat epäselvyyttä ja asioita voi jäädä huomaamatta. Lainsäädännön muutokset ja niiden huomioon ottaminen aiheuttaa haasteita ajankäytöllisesti. Mittavat investoinnit ja niiden hallinta pienillä henkilöstöressursseilla aiheuttavat ongelmia, hankkeissa vaadittaisiin todella monipuolista tietotaitoa, jotta asiat menisivät kunnan kannalta edukkaimmalla tavalla. Investointihankkeiden vetäminen vie merkittävän osan työajasta tekniseltä johtajalta, joka vaikuttaa henkilöjohtamiseen ja töiden organisointiin negatiivisesti. Työuupumuksen vaikutus työnteon laatuun ja motivaatioon sekä pelko sairauslomista ovat erittäin merkittävä riski.

7100 Hallinto- ja muu toiminta

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	35 342	35 000	36100	1100
Toimintakulut	-262 920	-201 720	-259876	-58156
Toimintakate	-227 578	-166 720	-223776	-57056

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Hallinto- ja muu toiminta kattaa teknisen toimen virastotyöntekijöiden palkkamenot sekä tarvikehankinnat ja kaluston. Tavoitteena on hoitaa asetetut tehtävät tehokkaasti / taloudellisesti talousarvion puitteissa. Teknisen toimen hallinnon osalla palkkakulut on muutettu vastaamaan tilapalvelun, ympäristötoimen, vesihuoltolaitoksen ja rakennusvalvonnan toiminnan henkilöstömuutoksia ja työmäärää. Hallinnon osalla kulurakenteessa on huomioitu uuden toimistosihteerin palkkaus yhtäaikaisesti nykyisen toimistosihteerin eläköitymiseen saakka (vuosilomat pitämättä). Lisäksi 6kk:n osalta Palveluinsinöörin täyttämättä jääneen viran/toimen täyttäminen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Hallinnon osalla tapahtuneiden henkilöstömuutosten vaikutuksia ja sen aiheuttamia tarpeita seurataan, sekä reagoidaan tilanteeseen tarpeen mukaan. Uusien järjestelyjen myötä painopisteenä on toiminnan tehokkuus omassa toiminnassa ja rakennusvalvonnan toiminnan saaminen kehittyvälle tasolle. Oman vakituisen henkilöstön osalla pyritään hyvinvoinnin ja jaksamisen edistämiseen kehityskeskusteluiden ja työviihtyvyyden kautta. Etätyötä jatketaan jokaisen työtehtävän mahdollistamissa rajoissa, koska etätyön avulla on osoitettu työn tehostumista ja työssä jaksaminen on parantunut.

Vastuunjakoa tilapalvelun ja vesilaitoksen osalla selkeytetään ja jalkautetaan toimintatapoihin. Tilapalvelun osalla pyritään noudattamaan vuosikelloa, jonka mukaisesti tehdään taloudellista seurantaa ja asiakkaiden tiedottamista. Kiinteistökannan salkutusta aletaan tekemään ja HVA-muutoksen myötä lisätään osaamista uuden Skenarios- ohjelman osalta kiinteistökannan hallinnassa.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön ja osaamisen riittävyys; sujuvuus, uudistuvuus		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Nykyinen henkilöstö pystyy hoitamaan työnsä ajallaan	Asiakaspalaute, työtehtävien kasaantuminen, työhyvinvointi	Koulutukset, tehtävänkuvien tarkistaminen, työnjako, kehityskeskustelut
Työvälineet ja ohjelmistot ajan tasalla, uudet palvelut asiakkaille	Työtehtävistä suoriutuminen, tehokkuus, etätyön lisääminen	Ergonomia ja työolosuhteet asianmukaiset, uudenlaiset toimintamallit asiakaspinnassa
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Muutosten aiheuttama epävarmuus, etenkin kirjanpidon ulkoistaminen työllistävät hallinnon työntekijöitä, resurssipula normaalien työtehtävien järjestämiselle (ylityöt ja kuormitus). Määrärahojen riittämättömyys ja osaavan työväen löytäminen tilapäisten työjärjestelyjen hoitamiseksi. Minimaaletiset henkilöstöresurssit (työnjako voi osoittautua mahdottomaksi), työssäjaksaminen.

7300 Vesihuoltolaitos

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	394 344	413 378	424000	10622
Toimintakulut	-414 471	-489 250	-449601	39649
Toimintakate	-20 127	-75 872	-25601	50271

Poistot ja arvonalentumiset 43710e

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on tuottaa ja toimittaa toiminta-alueellaan oleville kiinteistöille laatuvaatimukset täyttävää talousvettä mahdollisimman häiriöttömästi. Viemärlaitos huolehtii toiminta-alueellaan jätevesien johtamisesta Jyvässeudun Puhdistamo Oy:lle. Uuraisten kunta ei itse käsittele jätevesiä vaan jätevedet johdetaan kirkonkylästä, Jokihaarasta ja Kyyrämäisiltä Nenäinniemen jätevedenpuhdistamolle Jyväskylään. Kangashäkin alueen jätevedet johdetaan Äänekosken Energian jätevesipuhdistamolle.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Pidetään veden laatu tavoitearvoissa ja ylläpidetään mahdollisimman häiriötöntä vedenjakelua. Kuluttajien kannalta haitallisimpia asioita ovat nimenomaan toimituskatkokset ja niiden jälkeiset laatuhäiriöt käytövedessä. Uusien tonttialueiden infraverkko rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja rakentamiskustannukset huomioidaan tonttien myyntihinnoissa. Vesilaitoksen kehittämisessä pyritään etenemään kohti etäluettavia mittareita v. 2024 aikana, jotka toimivat yhteisputkessa laskutusohjelman kanssa. Tällä saavutettaisiin tehokkaampaa seurantaä ja työvaiheet laskutuksessa tehostuisivat.

Toistuvan alijäämän korjaamiseksi selvitetään edelleen uusia toimintamalleja yhteistyössä vesiosuuskuntien kanssa. Vesihuollon talouden elvyttämiseksi jatketaan vesityöryhmän linjaamien toimenpiteiden täytäntöönpanoa. Tehdään selvitystä kirjanpidon kanssa poisto-ohjelman ja eriytetyn tuloslaskelman muuttamisesta vastaamaan nykyistä toimintamallia ja jatketaan ylimääräisten hulevesien poistamista kunnan omistamasta viemäriverkostosta.

Vuonna 2024 tarkistetaan kunnan vesihuoltolaitoksen (Esimerkiksi uudet kaavoitetut alueet kunnan taa- jamassa) ja tarvittaessa vesiosuuskuntien toiminta-alueet ajantasalle. Vesilaitoksen ja paineenkorotus- aseman kaukovalvonnan aloitetut työt tehdään loppuun. Vesilaitoksen vahvistetun toiminta-alueen liittymättömien kiinteistöjen liittämistä vesihuoltoverkoston jatketaan.

Käyttömaksun perusteena on kiinteistön käyttämän veden määrä. Se mitataan laitoksen asentamalla vesimittarilla. Käyttömaksu peritään erikseen veden hankinnasta ja viemäroinnistä. Maksut sisältävät ar-

vonlisäveron. Jos kiinteistössä ei ole vesimittaria, käyttömaksu määräytyy henkilöluvun mukaan, sekä vedelle että jätevedelle 50 m³/hlö/vuosi. Vuonna 2024 perus-, käyttö ja liittymämaksuihin tulee 5 % korotus. Esimerkiksi omakotitalon osalta nosto tarkoittaa 0,50 e/kk nostoa eli vuositasolla 6 e hinnannousu (alv 0 %). Sako- ja umpikaivolietteiden käsittelymaksuja nostetaan myös 5 %.

Vesi v. 2024: 2,11 e/m³ (alv 0 %), 2,62 e/m³ (alv 24 %).

Jätevesi 2024: 3,13 e/m³ (alv 0 %), 3,88 e/m³ (alv 24 %)

Merkittävimmät kustannukset v. 2024 (arvio):

JS puhdistamo jätevesien käsittelymaksut

Alva-yhtiöt Oy:n jätevesien johtaminen puhdistamolle

Puhtaan veden ostaminen Saarijärven vesihuolto Oy:ltä, varayhteys Alva-yhtiöt linjastoon

Strategiset tavoitteet (valuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Vesihuollon toimivuus; sujuvuus, viihtyisyys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Vedensaannin turvaaminen kaikissa olosuhteissa	Asiakaspalaute, häiriötilanteet	Verkoston rakenteet kunnossa, riittävästi vedenottoa ja varajärjestelmiä, henkilöstön koulutus
Yhteistyö kunnan alueella toimivien vesiosuuskuntien kanssa	Palaute muilta vesihuoltolaitoksilta	Vesityöryhmä
Pumpatun jätevesimäärän vähentäminen	Jäteveden siirron ja käsittelyn kustannukset	Jätevesimäärän vähentäminen, taksan pitäminen ajan tasalla.
Jätevesipumppaamoiden toimivuus	Ylivuodot, häiriötilanteet	Hälytysjärjestelmät, toimintakortit, henkilökunnan osaaminen
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Verkoston vuototilanteisiin liittyvät saastumisriskit, pitkät välimatkat, veden riittävyys ja veden laatuhäiriöt, onnettomuudet ja ilkeiden uhka. Viemäriverkoston kunto, jätevesipumppaamoiden toiminta, hulevedet. Pienet henkilöresurssit ja useille vesilaitoksille jakautunut ylläpitovastuu.

7500 Tuki- ja tilapalvelut

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	4 742 197	4 562 466	4465832	-96634
Toimintakulut	-4 202 824	-3 838 353	-3697936	140417
Toimintakate	539 373	724 113	767896	43783

Poistot ja arvonalentumiset 734677

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Tilapalvelu: Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpito pohjautuu säännölliseen kiinteistönhoitotyöhön. Kiinteistöjä kunnostetaan ja ylläpidetään vuosittain siten, että tiloissa mahdollistetaan käyttäjäryhmien edellyttämä toiminta turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä. Tuleviin saneerauksiin ja rakennushankkeisiin varaudutaan ennakolta teknisten käyttöikien edellyttämällä syklillä sekä toimialoilta tulevien tarve-esitysten pohjalta. Tilapalvelun kustannukset koostuvat kiinteistönhoidon tuottamiseen tarvittavan henkilöstön ja kaluston kuluista sekä kiinteistöjen ylläpidon vaatimista kuluista. Tilapalvelut aloitti myymään kiinteistönhoidon palvelut Uuraisten vuokratalot Oy:lle v. 2022. HVA-muutoksen takia kunta vuokraa ns. sote-kiinteistöt ja tilat hyvinvointialueelle 3+1 pituisilla vuokrasopimuksilla. Tilojen vuokrasopimusten hallintaa varten kunnan tuli ottaa käyttöön uusi Skenarios- ohjelmisto.

Tukipalvelut: Tukipalvelujen osalla tuotetaan sisäisenä laskutustyönä laaja tehtäväkenttä muille toimialoille. Tukipalveluiden kulut koostuvat henkilöstö- ja kalustomenoista, joita tarvitaan tuottamaan mm. vesilaitoksen, puistojen, katujen, tiestön, yleisten alueiden, leikkikenttien, ruoka- ja siivouspalvelujen sekä liikuntapaikkojen ylläpitotehtävät.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toimistosihteerin eläköitymisen ja teknisen johtajan vaihtumisen myötä toimintaa pyritään uudelleen järjestelmään henkilöstön osaamisen mukaisesti. Uusi toimistosihteerin opettelee eläköityvän henkilön tehtävät ja muodostaa itselleen selkeän näkemyksen työnkuvasta. Vesimittarien vaihtaminen etäluettavaan mahdollistaisi resurssin vapautumista enemmän tilapalvelun sisäisten vuokrien ylläpitoon.

Henkilöstöjärjestelyjen kautta sisäisen laskutuksen rytmitys ja vuosikellon mukainen toiminta pyritään saamaan toimintaan tila- ja tukipalvelujen osalla. Liikuntapaikkahoidon osalta luodaan sisäisen laskutuksen pohjaksi uusi kustannuspaikkajako perustuen todellisiin ylläpitokuluihin.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Määrärahojen niukkuuden vuoksi peruskorjauksia tai huolto- ja kunnossapitotoimia ei pystytä suorittamaan ajallaan. HVA-muutoksen myötä ylläpidon seuranta tarkentuu ja raportoinnit lisääntyvät. Tulopuolella toimitiloille ei ole kysyntää tai vapaat toimitilat eivät ole muunneltavissa käyttäjien tarpeita vastaviksi (kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa). Vaikeasti täytettävät tehtäväkuvat ja osaamisen löytäminen.

Tilapalvelu: Ruoka- ja siivouspalvelu

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	1 383 824	1 162 080	1 153 927	-8153
Toimintakulut	-1 448 709	-1 131 765	-1 132 302	-537
Toimintakate	- 64 885	30 315	21625	-8690

Tilivelvollinen Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Ruoka- ja siivouspalvelut toimivat tukipalveluina Tilapalvelussa ja ne tuottavat ruoka- ja siivouspalveluita pääosin kunnan omaan käyttöön. Valmistuskeittiötä on yksi koulukeskuksella. Lounaita valmistetaan n. 930 / päivä. Koulukeskuskeittiössä valmistetaan kaikkien koulujen ja päiväkotien ateriat. Palvelukeittiötä, joihin toimitetaan ruoka koulukeskuskeittiöstä, on Hirvasen koululla, Kyynämöisten koululla, Höytiän koululla, päiväkotik Pikkulassa, Hirvasen päiväkodilla ja päiväkotik Helmessä. Siivouspalvelu huolehtii omana työnä kunnan toimitilojen siisteydestä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toimintaan ei ole tiedossa suuria muutoksia. Ruokapalvelun 1.1.2023 alkanut uusi toimintamalli on saatu ns. vakiinnutettua. Nyt kiinnitetään erityishuomiota asiakkaiden hyvinvointiin. Uraisilla toimitaan asiakaslähtöisesti ja inhimillisesti. Ruokapalvelun asiakkaat päiväkodeissa ja kouluissa syövät pääsääntöisesti monipuolisesti ja hyvin. Terveellisten ruokailutottumusten eteen on kuitenkin vielä tehtävää ja siihen on nyt asetettu tavoitteita. Ravitsemus on osa hyvinvointia ja sen parantamisessa on erittäin tärkeää myös yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään mm: Kunnan Hyvinvointityöryhmässä käsitellään ja seurataan myös ravitsemukseen liittyviä asioita. Kunnan ravitsemuskasvatustyöryhmän olisi hyvä kokoontua muutaman kerran vuodessa. Siinä koulujen, päiväkotien, ruokapalvelun ja vapaa-aikatoimen edustajat yhdessä käsittelevät asioita ja kehittävät toimintaa. Ruokapalvelu on mukana Keski-Suomen ruokakasvatusverkoston tapaamisissa, joissa vaihdetaan ajatuksia ja ideoita sekä suunnitellaan tulevaa moniammatillisesti yli kuntarajojen.

Siivous toteutetaan v. 2023 päivitettyjen siivousmitoitusten mukaisesti. Ylläpitosiivouksen kokonaismäärä pysyy ennallaan, mutta eri toimipaikkojen mitoitusaikoihin eli jakoperusteisiin tulee osittain muutoksia. Toimipaikkojen siivouksen hinta määräytyy jakoperusteiden mukaan. Siivouspalveluun on varattu kalustomäärärahaa mm. ammattikäyttöön tarkoitetulle pyykinpesukoneelle ja kuivausrummulle koulukeskukselle. On liitetty mukaan Hanselin valmisteilla olevaan Puhtaanapidon tarvikkeet 2024–2026 (2028) puittejärjestelyyn.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Asiakkaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden vahvistaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024

<p>Terveelliset ruokailutottumukset</p>	<p>Ruoan menekki = Vain syöty ruoka ravitsee</p>	<p>Oman ravitsemussuunnitelman mukaisten tavoitteiden toteutuminen (varsinkin kouluilla) mm:</p> <p>Tehdään eri tavoin tutuksi hyvä arkiruokailu ja sitä tukevat valinnat.</p> <p>Pyritään lisäämään kasvisten tarjoamista ja menekkiä.</p> <p>Ruokalista päivitetään lisäten kasviksia, kalaa ja tuoretta leipää.</p> <p>Etsitään ja kokeillaan uusia hyviä kasvis- ja kalaruoka reseptejä.</p> <p>Järjestetään ja osallistutaan välillä erilaisiin ruokaan ja ruokailuihin liittyviin teemapäiviin ja kampanjoihin. Ne ovat jääneet "kiireen jalkoihin"</p> <p>Kunnan nettisivuille lisätään infoa eri ikäryhmien ravitsemuksesta mm. ravitsemussuosittelukset.</p> <p>Pyritään siihen, että eri toimialojen yhteisen ravitsemuskasvatusryhmän toiminta jatkuisi. Se lisää ja helpottaa myös eri toimipaikkojen välistä yhteistyötä sekä palautekeskustelua.</p> <p>Korostetaan yhteistä, osallistavaa suunnittelua ja keskustelua.</p>
---	--	---

<p>Viihtyvyyys</p> <p>Viihtyisät tilat</p>	<p>Asiakastyytyväisyys</p> <p>Tilojen siisteys</p>	<p>Perehdytään Maa- ja metsätalousministeriön julkaisemaan kouluruoan kehittämissuunnitelmaan, joka käy läpi keskeisimmät kouluruokailun kehittämistä ja uudistamista vaativat osa-alueet ja ehdotukset niiden kehittämiseksi.</p> <p>Hyödynnetään Webropol-kyselytyökalua asiakastyytyväisyys kyselyissä ainakin kouluilla</p> <p>Siivouksesta pyydetään palautetta joka toimipaikalta vähintään 1 krt / v.</p> <p>Joka toimipaikan siivous tehdään pääosin omana työnä v. 2023 päivitettyjen siivousmitoitusten mukaisesti.</p>
<p>Toteutuminen</p>		

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Muutokset elintarvikkeiden hinnoissa. Esim. hedelmien ja vihannesten hintojen nousu on lokakuussa 2023 keskimäärin yli 17 prosenttia.

Sijaisten saaminen voi olla välillä haasteellista ruoka- ja siivouspalveluissa ja se voi joskus heijastua myös palvelun laatuun. Niissä tilanteissa joudutaan keskittymään siihen, että saadaan peruspalvelu hoidettua eikä silloin ole aikaa lisätehtäville esim. suunnittelulle tai teemapäiville. Ruokapalvelun kuudessa palvelukeittiössä työskennellään yksin ja sijaistaminen saatava järjestymään.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
---------	---------	---------	---------	---------

kustannusten maltillinen kehitys	tuotettujen aterioiden hinta €/ateria	3,33 €	3,32 €	3,21 €
	siivottavien neliöiden kustannukset / vuosi	26,59 €/m2/v.	27,96 €/m2/v.	27,89 €/m2/v.
palvelutarpeen seuranta / järkevä tuottaminen	tuotettujen aterioiden määrä	292991	217948	223659
	siivousneliöt (ei huomioi siivouskertoja)	17 767 m2 (v. 2022 valmistuneen siivousmitoituksen mukaiset neliöt)	14 836 m2	14 822 m2 (v. 2023 päivitetyn siivousmitoituksen mukaiset neliöt)

7600 Liikenneväylät

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	1 570	1 600	1600	0
Toimintakulut	-282 390	-317 590	-278430	39160
Toimintakate	-280 820	-315 990	-276830	39160

Poistot ja arvonalentumiset 266 925e

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Liikenneväylien hoidossa pyritään turvaamaan kuntalaisille turvallinen, esteetön, hyväkuntoinen ja viihtyisä liikenneympäristö. Uusien kaava-alueiden katujen ja tonttialueiden tiet sekä katuvalaistus rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja huomioidaan myyntihinnoissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Hirvasen asemakaava-alueen katujen hiekkapäällysteisiä osuuksia perusparannetaan investointiosan kautta viimeinen osuus ja keskusta-alueen katuja pyritään asfaltoimaan. Hiekkatiestön osalla ylläpitoon panostetaan ja pyritään saavuttamaan hyvä hoitotaso ja asukastyytyväisyys. Käyttötalousmenot sisältävät 65.000 € avustuksina yksityisteille, joista 45000 € on vuosittain myönnettäviä yksityisteiden kunnosavustuksia ja 20000€ varataan kunnanvaltuuston päätöksen (12.9.2022 § 31) mukaisesti perusparannusavustuksiin vuodelle 2024.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Toimivat ja turvalliset kulkuyhteydet, sujuvuus, viihtyisyys, vetovoima		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Kunnossapito Kevyen liikenteen väylät ja valaistus riittävät Onnettomuuksien määrän vähentäminen	Valitukset kunnossapidosta, yleisesti palautteet Onnettomuuksien määrä	Panostetaan kunnossapitoon määrärahojen puitteissa, reagoidaan välittömästi Kevyen liikenteen väylien valaistus riittävä Minimoidaan onnettomuudet asianmukaisella kunnossapidolla.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Poikkeukselliset sääolosuhteet ja niiden aiheuttamat vauriot liikenneväyliin. Liukkaudentorjunta ja niiden aiheuttamat henkilövahingot. Määrärahojen puute, resurssien puute (ei ehditä reagoida tarpeeksi ajoissa ja säännöllinen seuranta jää tekemättä). Käyttäjien oma toiminta.

7700 Puistot ja muut alueet**Määrärahat**

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	483		0	0
Toimintakulut	-36 155	-52 080	-47920	4160
Toimintakate	-35 672	-52 080	-47920	4160

Poistot ja arvonalentumiset 5015e**Tilivelvollinen: Tekninen johtaja****Toiminnan kuvaus**

Puistojen ja leikkikenttien kunnossapito. Yleisten alueitten osalta pyritään luomaan kirkonkylän alueesta siisti ja viihtyisä ympäristö, johon panostetaan nyt varaamalla määräraha materiaaleihin ja tarvikkeisiin n. 10 000e sekä määräaikaisen vihertyöntekijän osalle palkkaraha (9kk, 50 %). Kunnan teknisellä toimella ei ole osoitettuna vakituista työvoimaa yleisten alueiden ylläpidolle, vaan työt pyritään tekemään työllistämistukisten avulla.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Heikkoon kuntoon päässeitä leikkikenttiä uusitaan ja niiden säännölliseen ylläpitoon varataan henkilöstöresurssia. Leikkikentät pidetään turvallisina ja miellyttävinä käyttäjä. Kunnan keskustan ja haja-

asutusalueiden puistoalueiden sekä kiinteistöjen viihtyisyyteen ja yleisilmeeseen panostetaan määräraikaistyövoiman avulla.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Viihtyisät ja turvalliset lähivirkistysalueet; uudistuvuus, viihtyisyys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Toimivat lähivirkistysalueet	Asiakaspalaute	hyvin hoidetut ja huolletut alueet, leikkikenttien vuosittainen uusiminen
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Pienet henkilöstöresurssit (säännöllinen ylläpito jää tekemättä) ja riittämättömät määrärahat.

7800 Sorakuopat

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	13 482	25 000	30000	5000
Toimintakulut	-3 299	0	0	0
Toimintakate	10 183	25 000	30000	5000

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Kunnalla on maa-ainesten ottopaikkana Rajalan tila Höytiällä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ottotoimintaa pyritään jatkamaan Rajalan tilalla. Toiminnanharjoittaja on hakenut uuden maa-aines- ja ympäristöluvan alueelle.

Tavoite	Mittari	Tp 2022	Ta 2023	Ta 2024
- Maa-ainestenottoalue pi- detään tuotannollisessa käytössä	ottomäärä m ³ /vuosi	e/vuosi		
- Rajala	7088 v. 2022	13500	25000	30000

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Ympäristövahingot soranoton yhteydessä sekä soranottoaikojen lupa-asiat.

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2024

Toimiala: Tekninen toimi

Suunnitellun sisäisen valvonnan painopistealueet:

- vuosisopimukset (sopimusurakoitsijat, ALVA, JS-Puhdistamo)
- sähkösopimukset
- vesihuoltolaitoksen maankäytösopimukset ja liittymäsopimukset, sopimukset vesihuoltolaitosten kanssa
- urakkasopimukset ja hankinta-asiakirjat
- muut tekniset toimen sopimukset

8000 YMPÄRISTÖJAOSTO

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelu on teknisen lautakunnan alaisen ympäristöjaoston tulosityksikkö, joka vastaa kunnan vastuulla olevista lakisääteisistä kunnan ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hallinnosta ja hoidosta (Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 1986/64). Uuraisten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristöjaosto. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu erityislaissa säädettyjen tehtävien lisäksi ympäristönsuojelun suunnittelu ja kehittäminen, ympäristön tilan seuranta, ohjaus ja neuvonta, lausunnot, esitykset ja aloitteet, ympäristönsuojelua koskeva tiedotus ja koulutus ja yhteistyön edistäminen.

Ympäristöjaosto toimii myös kunnan rakennusvalvontaviranomaisena, joka vastaa mm. rakennusvalvonnan poikkeuslupakäsittelystä, joihin kuuluu mm. huolehtiminen hyvän rakennustavan edistämisestä.

Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta.

Hyvinvointialue-muutosten myötä vuoden 2023 talousarvioon siirtyi Peruspalvelulautakunnan alaisuudesta 080205 Ympäristöterveydenhuolto sekä 080206 Löytöeläimet. Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuotetaan yhteistoiminta-alueella, jonka tehtävien hoitamisesta vastaa Jyväskylän kaupunki. Ympäristöterveydenhuollon toimielimenä ja viranomaisena toimii Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunta. Kustannukset jakautuvat terveys- ja elintarvikevalvonnan, eläinlääkintähuollon ja pieneläinpäivystyksen kustannuksiin. Löytöeläimet-kustannuspaikka sisältää eläinten tilapäisten hoidon järjestämiskulut Uuraisten kunnassa (sopimus T:mi Sanna Moilanen kanssa).

8200 Ympäristötoimi

Määrärahat

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos €
Toimintatuotot	35 058	59 000	60 000	1000
Toimintakulut	-143 060	-246 400	-263846	-17446
Toimintakate	-108 002	-187 400	-203846	-16446

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus: Vastaa rakentamiseen liittyvistä lupa-asioista, neuvonnasta ja valvonnasta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Rakennustarkastajan ostopalvelusopimuksesta on voimassa toistaiseksi voimassa oleva ratkaisu. Toimintatapa on osoittautunut hyväksi ja kustannustehokkaaksi. Rakennustarkastajan ostopalvelun työpanos on 2pv/vko. Uuraisten henkilöstömuutoksien vuoksi on sovittu rakennustarkastajan tarvitseman toimistosihteerin työpanoksen ostaminen työpanoksella 3pv/vko.. Kunnan kiinteistörekisterin ajan tasalle saattamista pyritään edistämään yhteistyöllä Saarijärven kanssa, sekä osittaisella ostopalvelulla konsultilta.

Lupien sähköinen hakeminen Lupapisteiden kautta on tällä hetkellä 99 prosenttia, rakennustarkastajaa työllistää hakemusten täytössä avustaminen ja ohjeistaminen, vaikka pdf-muotoisia ohjeita on laadittu ja ne löytyvät rakennusvalvonnan nettisivuilta. Sähköinen asiointi ja palvelu ovat saaneet pääsääntöisesti kiitosta asiakkailta.

Vuoden 2017 alusta pysyvästi säilytettävät rakennusluvut on tullut arkistoida sähköisesti Lupapisteiden kautta (Arkistolaitoksen päätös 13.5.2016). Arkistointiprosessi on käynnistetty ja sitä jatketaan vuonna 2024 Saarijärven kanssa ja tavoitteena saada käyttöön myös sähköisten asiakirjojen ostopalvelu Lupapisteessä.

Rakennuslupien lupamäärä pysynee vaatimattomalla tasolla korkean hintatason ja epävarman maailmantilanteen takia. Mikäli energia- ja materiaalihinnat tulevat alaspäin, pientalorakentaminen tulee jatkossa jollakin aikavälillä lisääntymään voimaan tulleiden ja vireillä olevien kaavoitushankkeiden myötä. Etenkin Hirvaskankaan alueella maltillista kasvua on odotettavissa yksityisomisteisten alueiden realisoidumisessa myyntiin. Sarkolan ja Kivatien tulevat kaava-alueet mahdollistavat lisärakentamista tulevina vuosina.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Joustavat rakennusvalvontapalvelut; inhimillisuus, sujuvuus, uudistuvuus		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
	Arviointikriteeri: 1. Joustavat rakennusvalvonnan asiakaspalvelut ja palveluiden saavutettavuus 2. Matalan kynnyksen asiointi 3. Tasapuolinen kohtelu	1. Aikaan ja paikkaan sitomaton lupien haku ja neuvontapyyntöt, toimivat sähköiset palvelut 2. Asiakaslähtöinen kanssakäyminen ja hyvä asiakaspalvelu 3. Samat käsittelyajat ja perustellut päätökset kaikille, lakien ja määräysten noudattaminen ja soveltaminen samalla tavalla (tulkintojen yhtenäistäminen lähikuntien rakennusvalvontojen kanssa)
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Keskeinen riski on ostopalvelusopimuksen onnistuminen Saarijärven kaupungin kanssa. Riskinä on pieni henkilöstöresurssi esim. ennakkoimattomissa keskeytystilanteissa. Mikäli ostopalvelusopimus päättyisi, Uuraisten kunta on suurien haasteiden edessä ammattitaitoisen rakennustarkastajan ja toimistosihteerin rekrytoinnin osalta. Vanhat keskeneräiset ja korjausta vaativat asiat eivät etene.

Ympäristönsuojelu

Tilivelvollinen: ympäristösihteeri

Toiminnan kuvaus

Ympäristötoimen tehtävänä on edistää ja valvoa ympäristönsuojelun toteutumista sekä kehittää viihtyisää asuinympäristöä. Yksikön viranomaistehtäviä ovat lupien ja ilmoitusten käsittely, lausunnot muille viranomaisille sekä valvonnat. Lisäksi seurataan ympäristön tilaa sekä opastetaan kuntalaisia ja yrityksiä ympäristönsuojeluasioissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toiminnan painopiste on viime vuosina siirtynyt lupien valmistelusta ja päätösten teosta enemmän valvontaan (n. 50% työajasta). Maa-aines- ja ympäristölupien määrät vaihtelevat vuosittain, kun aiemmin uusia maa-aineslupia on ollut useita vuodessa. Samalla yksittäisen maa-aineslupan maa-aineksen otto-määrä on kasvanut. Keskimäärin 15% jää muulle ympäristöviranomaiselle kuuluviin lainvaatimiin tehtäviin. Ympäristötoimessa on 60 % työaikaresurssi kokoaikatyöstä.

Ympäristösuojelulain uudistuksen myötä painopiste on siirtynyt voimakkaammin valvontatyöhön, joka tulee olla suunnitelmallista ja säännöllistä. Tähän on laadittu v. 2022 lain vaatima valvontasuunnitelma ja -ohjelma, jonka mukaisesti on ympäristöluvanvaraisia toimijoita valvottu. Valvontaohjelmaa tarkistetaan ajantasalle vuosittain. Valvontasuunnitelmaan perustuvasta valvonnasta voidaan periä ympäristösuojelutaksan mukaisia valvontamaksuja, joilla voidaan kattaa osin ympäristösuojeluyksikön kustannuksia.

Laadittu pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on hyvänä pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa ja suojelutoimenpiteiden toteuttamisessa. Suunnitelman toimenpideohjelma päivitetään säännöllisesti ja vuosien 2024/2025 aikana Pohjavesien suojelusuunnitelma päivitetään kokonaisuudessaan. Valvontakohteet ja riskialueet kunnassa on lisätty LOUHI-karttapalvelun tasoihin, jotka ovat nähtävillä koko teknisellä toimella. Näitä tulee päivittää muutosten myötä.

Uuraisten kuntaan on rakentunut laajalle alueelle vesi- ja viemäriverkosto osuuskuntien toimesta. Verkostojen toiminta-alueiden vahvistamisen jälkeen on mahdollista hakea vapautusta liittymisestä viemäriin ja/tai talousveteen. Vapautuksen myöntää kunnan ympäristösuojeluviranomainen. Verkoston ulkopuolelle jääviä kiinteistöjä opastetaan rakennusvalvonnan kanssa jätevesiasetuksen (157/2017) vaatimusten mukaisten kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien toteuttamisessa. Vuonna 2024 ympäristötoimessa jatketaan jätevesijärjestelmien valvontaa, neuvontaa sekä vapautuspäätösten valmistelua alue kerrallaan yhteistyössä vesihuoltolaitosten kanssa.

Uuraisten vesistöjen tilan seuranta tehdään resurssien mukaan, vesiensuojelua lakien, asetusten ja säännösten mukaisesti. Hoidetaan tiedottaminen ja neuvonta ympäristösuojeluun liittyvissä asioissa. Uuraisten kunta liittyi Keski-Suomen Vesi ja ympäristö ry:n kuntajäseneksi vuoden 2023 alusta, jolta on mahdollista saada apuja vesiensuojelutehtäviin. Nauttiais- ja Kaijanjärven tilaa on seurattu säännöllisesti vuosittain ja vuoden 2024 aikana on tarkoitus käynnistää Nauttiainen-järven esiselvitysprojekti yhteistyössä Keski-Suomen Vesi- ja ympäristö Ry:n kanssa. Tähän on varattu hankemääräraha 2000e.

Vieraskasvilajien torjuntatyöhön on ympäristösuojelun osalta varauduttu 2000e suuruisella määrärahalta. Vieraskasvilajityötä on aloitettu vuonna 2022 ja tätä työtä jatketaan myös vuonna 2024. Tekninen toimi on varannut määrärahoja määräaikaisen vihertyöntekijän palkkaamiseen, jonka työnkuvaan on tarkoitus sisällyttää vieraskasvilajien torjuntatyön ohjaamista.

Uuraisten kunnasta on tullut vuonna 2014 Sammakkokangas oy:n osakas, yhtiö hoitaa jatkossa kunnan jätehuollon myös jätehuollon viranomaistehtävien osalta, ympäristösuojelulla on edelleen jätehuollon valvontatehtävä.

Ympäristötoimen resursseja tulee suunnata sähköisten järjestelmien käyttöönottamiseen ja näiden käytön haltuun ottamiseen. Myös resursseja ja toimintaa tulee jatkossa suunnata valtion energia- ja ilmastostrategian mukaisesti kiertotalous ja ilmastotöiden suuntaan. Kuntien yhteinen ilmastokoordinaattori valmistelee kuntien (Keuruu, Multia, Petäjävesi ja Uurainen) ilmastosuunnitelmat vuoteen 2025 mennessä.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Ympäristövalvonta on sujuvaa, inhimillistä ja hyväntuulista. Edistetään kunnan viihtyisyyttä ja uudistuvaa ilmettä

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
---------	---------	-----------------------------------

	<p>Arviointikriteeri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ympäristö-, maa-aineslupahakemusten, ilmoitusten ja hakemusten käsittely joustavasti 2. Ympäristön hyvän tilan ylläpitäminen 3. Asiantuntijuus 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lupakäsittelyt, viranhaltijapäätökset, rekisteröinnit käsitellään niin pikaisesti kuin hallintolain kautta on mahdollista 2. Valvonta- ja tarkastuskäynnit valvontasuunnitelman mukaisesti, sekä tarpeen mukaan tehtävät jäte-, maaaines-, YSL- ja vesilain mukaiset tarkastukset 3. Lupavalmistelu, lausuntojen anto, neuvonta ja ohjaus, aloitteet, selvitykset, yhteistyö, koulutukset
Toteutuminen		

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Keskeisin riski tavoitteiden saavuttamiselle on henkilöstöressurin niukkuus työtehtävien lisääntyessä, lakien ja säädösten uudistuessa ja mm. luparajojen toimivaltarajojen muuttuessa, valvontaohjelman ja -suunnitelman toteuttaminen (uusi YSL ja sen 3. muutos). Valtiohallinto ja kuntalaiset tulevat vaatimaan pian kunnilta kiertotalous- ja ilmasto-ohjelmien laatimista ja toimenpiteitä.

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2024

Toimiala: Ympäristötoimi

Suunnitellun sisäisen valvonnan painopistealueet:

- rakennuslupa-asiakirjat
- sopimukset
- ympäristötoimen asiakirjat
- Ympäristöterveydenhuollon ja löytöeläinten sopimusasiakirjat

7. INVESTOINTIOSA

		2024	2024	poisto	2025	2025	2026	2026
	INVESTOINTIOSA 2024-2025 ALV 0 % ALUSTAVA	menot	tulot	vaikutus	menot	tulot	menot	tulot
90004	YLEISHALLINTO							
90005	Verkkokauppa	40 000						
	YLEISHALLINTO YHT.	40 000	0					
	OPETUS- JA KULTTUURITOIMI							
	Kyynämöisten tilaelementin hankinta ja siirto	160 000						
94050								
95045	Höytiän kattoremontti, punainen koulu	70 000						
92031	Pikkulan piharemontti	50 000						
	Hirvasen päiväkodin muutosremontti				250 000			
94055	Kivikoulun ullakkoluokan peruskorjaus	50 000						
	Pikkulan märkäeteisen ja varaston laajennussuunn.	10 000			100 000			
92031								
94042	Kaukalon uusiminen Hirvaselle	30 000						
	Koulukeskuksen kaukovalvonta 2 kerrallaan	14 000			14 000		14 000	
94055								
	OPETUS- JA KULTTUURITOIMI YHT.	384 000	0		364 000			
	MUUT PALVELUT							
	Tilapalvelu				1 025 000			
	Kunnanviraston peruskorjaus?				1 000 000			
96495	Selma-tilan muutostyöt	60 000						
92204	Lukostojen uusiminen Kuukankodille	57 000						
	Lähileikkikentän uusiminen, yksi kerrallaan	20 000	0		25 000			
96410								
	Keskustan kehityshanke, "Rantapuis- to"	100 000						
96403								
	Yleiset tiet / valaistus	60 000			210 000	95 000		
					20 000			
	-Katuvalojen jatkaminen Keskisenraitin liittymään	10 000						
96110								
96113	-MAL-suunnitteluhankeraha kohteille	50 000	25 000					
	-Liityntäpysäkönnit (tarkentuu, MAL)				40 000	20 000		
	-Kevari mt 627 ja 6304 (Mal?)				150 000	75 000		
	Kadunrakennus, päällystys, valaistus	90 000	0		510 000			
	-Hirvaskankaan asemakaavakatujen parannukset	50 000						
96233								
	-Hirvikulman kadut (ÄE putkistot)				450 000			
	-Hitsaajantien jatko / teollisuusalue				60 000			
	-Asfaltoinnit							

96230	-Kaavateiden asfaltoinnit	40 000		40 000	
	Vesilaitos	350 000	0	15 000	
	-Kloorauskaivon rakentaminen kirkon- kylälle			15 000	
97126	-Saarijärventien vesihuollon saneeraus	230 000			
97115	-Etäluentamittarit	120 000			
	Viemärlaitos	30 000	0	15 000	
97205	-Sisäkaivojen vaihdot ja sujutus	30 000			
	-Hitsaajantien viemäri			15 000	
	MUUT PALVELUT YHTEENSÄ	767 000	25 000	2 179 000	95 000
	KAIKKI YHTEENSÄ	1 191 000	25 000	2 543 000	95 000
	Netto	1 166 000		2 448 000	95 000

8. TULOSLASKELMA JA RAHOITUSOSA

TULOSLASKELMAOSA (ulkoinen)	Tp 2022	Ta 2023	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
	€	€	€	€	€
Toimintatulot	3 492 048	2 444 565	2 448 892	2 585 000	2 585 000
Myyntitulot	1 125 033	892 590	1 002 562	950 000	950 000
Maksutulot	858 009	173 600	135 000	210 000	210 000
Tuet ja avustukset	605 473	311 040	261 300	325 000	325 000
Muut toimintatulot	903 533	1 067 335	1 050 030	1 100 000	1 100 000
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-26 804 387	-15 034 448	-14 899 851	-14 950 000	-14 950 000
Henkilöstömenot	-11 538 259	-8 944 039	-9 126 847	-9 250 000	-9 250 000
Palvelujen ostot	-12 044 127	-3 193 708	-3 110 513	-2 900 000	-2 900 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 607 638	-1 624 033	-1 475 444	-1 500 000	-1 500 000
Avustukset	-747 099	-528 600	-562 300	-550 000	-550 000
Muut toimintamenot	-867 264	-744 068	-624 746	-750 000	-750 000
Toimintakate	-23 312 339	-12 589 883	-12 450 959	-12 365 000	-12 365 000
Verotulot	13 238 276	7 016 000	7 200 000	7 200 000	7 200 000
Valtionosuudet	10 831 575	6 412 015	6 470 869	6 510 000	6 510 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-183 208	2 500	-292 000	-155 000	-155 000
Korkotuotot	3 754				
Muut rahoitustuotot	182 337	265 500	129 000	220 000	220 000
Korkokulut	-116 776	-250 000	-400 000	-350 000	-350 000
Muut rahoituskulut	-252 523	-13 000	-21 000	-25 000	-25 000
Vuosikate	574 304	840 632	927 910	1 190 000	1 190 000
Poistot ja arvonalentumiset	-1 357 360	-1 229 018	-1 108 427	-1 225 000	-1 225 000
Suunn. mukaiset poistot					
Kertaluonteiset poistot					
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	-783 057	-388 386	-180 517	-35 000	-35 000
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	14 967	14 900	14 900	14 900	14 900
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)					
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)					
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-768 090	-373 486	-165 617	-20 100	-20 100

RAHOITUSOSA	Tp 2022	Ta 2023	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
	€	€	€	€	€
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus					
Vuosikate	574 304	840 632	927 910	1 190 000	1 190 000
Satunnaiset erät				0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-74 212	-45 000		0	0
Investoinnit					
Investointimenot	-1 011 322	-1 335 000	-1 191 000	-610 000	-610 000
Käyttöomaisuuden luovutus	-33 981				
Rahoitusosuudet inv.menoihin	32 000	136 000	25 000		
Pysyvien vastaavien luovutusten myyntitulot	197 801	45 000	0	50 000	50 000
Varsinainen toiminta ja investoinnit, netto	-315 410	-358 368	-238 090	630 000	630 000
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0				
Antolainasaamisten vähennykset	0				
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik. lainojen lisäys	4 000 000	3 000 000	2 000 000	2 000 000	1 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 836 135	-1 025 000	-971 277	-3 483 000	-1 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0		-500 000		
Oman pääoman muutokset	0				
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 067 870				
Vaikutus maksuvalmiuteen	-83 675	1 616 632	290 633	-853 000	630 000
Lainakanta 31.12.	14 173	16 148	13 448	14 000	14 500
Investointien tulorahoitus, %	967	547	546	000	000
Kassavarat 31.12.	58,64	68,53	79,58	57,10	
Kassavarat 31.12.	5 308 520				

TULOSLASKELMA SISÄISET JA ULKOISET ERÄT

	Ta 2023			Ta 2024		
	Sisäinen	Ulkoinen	Yhteensä	Sisäinen	Ulkoinen	Yhteensä
Toimintatulot	3 570 959	2 444 565	6 015 524	3 469 400	2 448 892	5 918 292
Myyntitulot	1 373 268	892 590	2 265 858	1 362 075	1 002 562	2 364 637
Maksutulot		173 600	173 600		135 000	135 000
Tuet ja avustukset		311 040	311 040		261 300	261 300
Muut toimintatulot	2 197 691	1 067 335	3 265 026	2 107 325	1 050 030	3 157 355
Valmistus omaan käyttöön			0			0
Toimintakulut	-3 570 959	-15 034 448	-18 605 407	-3 469 400	-14 899 851	-18 369 251
Henkilöstömenot		-8 944 039	-8 944 039		-9 126 847	-9 126 847
Palvelujen ostot	-1 353 050	-3 193 708	-4 546 758	-1 341 285	-3 110 513	-4 451 798
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 218	-1 624 033	-1 644 251	-20 790	-1 475 444	-1 496 234
Avustukset		-528 600	-528 600		-562 300	-562 300
Muut toimintamenot	-2 197 691	-744 068	-2 941 759	-2 107 325	-624 746	-2 732 071
Toimintakate	0	-12 589 883	-12 589 883	0	-12 450 959	-12 450 959
Verotulot		7 016 000	7 016 000		7 200 000	7 200 000
Valtionosuudet		6 412 015	6 412 015		6 470 869	6 470 869
Rahoitustuotot ja -kulut	0	2 500	2 500	0	-292 000	-292 000
Korkotuotot			0			0
Muut rahoitustuotot		265 500	265 500		265 500	265 500
Korkokulut		-250 000	-250 000		-250 000	-250 000
Muut rahoituskulut		-13 000	-13 000		-13 000	-13 000
Vuosikate	0	840 632	840 632	0	927 910	927 910
Poistot ja arvonalentumiset	0	-1 229 018	-1 229 018	0	-1 108 427	-1 108 427
Suunn. mukaiset poistot		-1 229 018	-1 229 018		-1 108 427	-1 108 427
Arvonalentumiset			0			0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot			0			0
Satunnaiset kulut			0			0
Tilikauden tulos	0	-388 386	-388 386	0	-180 517	-180 517
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)		14 900	14 900		14 900	14 900
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)			0			0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)			0			0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0	-373 486	-373 486	0	-165 617	-165 617

1. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TA 2022	TA 2023	TA 2024	muutos	TS 2025	TS 2026
KUNNANJOHTAJA	1	1	1	0	1	1
KONSERNIPALVELUT	7,85	6	6,7	0,7	6	6
Talous- ja hallintopäällikkö	1	1	0	-1	0	0
Hallinto- ja HR-asiantuntija			1	1	1	1
Pääkirjanpitäjä	1	0	0	0	0	0
Laskentasihteeri	1	1	1	0	1	1
Asianhallintasihteeri	1	1	0,5	-0,5	0,5	0,5
Toimistosihteeri	0,85	1	1,5	0,5	1,5	1,5
Ict-suunnittelija	1	1	1	0	1	1
Ict-kehittäjä	1	1	1	0	1	1
Oppisopimusopiskelija	1	0	0,7	0,7	0	0
SIVISTYSTOIMI	124,9	140,5	132,5	-8	132,5	132,5
Koulut	72,4	76,4	72,4	-4	72,4	72,4
Peruspalvelujohtaja	0,6	0,6	0,6	0	0,6	0,6
Rehtori	1	1	1	0	1	1
Toimistosihteeri	1,8	1,8	1,8	0	1,8	1,8
Lehtori	7	7	7	0	7	7
Päätoiminen tuntiopettaja	7	7	7	0	7	7
<i>Sivutoim. tuntiopettaja (määräaik.)</i>	1	1	1	0	1	1
<i>Tuntiopettaja (kokoaik. määräaik.)</i>	1	1	1	0	1	1
Luokanopettaja	27	27	24	-3	24	24
Luokanopettaja (määräaik.)	0	3	4	1	4	4
Erityisopettaja	7	7	7	0	7	7
Koulunkäynninohjaaja	17	17	15	-2	15	15
<i>Koulunkäynninohjaaja (määräaik.)</i>	2	3	3	0	3	3
Varhaiskasvatus	46,5	58,1	55,1	-3	55,1	55,1
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1	0	1	1
Päiväkodin johtaja	1	3	3	0	3	3
Pedagoginen johtaja	1	1	0	-1	0	0
Perhepäivähoitaja	2,5	2,6	2,6	0	2,6	2,6
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	19,5	25	23,5	-1,5	23,5	23,5
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (osa-aik.)	0	0	0	0	0	0
Konsultoiva varhaiskasvatuksen erit.ope	1	2	2	1	2	2
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	0	0	0	0	0
Varhaiskasvatuksen opettaja	17,5	22,5	22	-0,5	22	22
Esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettaja, osa-aikainen	1	0	0	0	0	0

Varhaiskasvatuksen opettaja, osa-aikainen	0	0	0	0	0	0
Henk.koht.avustaja	1	0	0	0	0	0
Ryhmäavustaja (määräaik.osa-aik)	0	1	0	-1	0	0
Varhaiskasvatuksen sosionomi	0	0	1	1	1	1
Vapaa-aikatoimi	3	3	2	-1	2	2
Vapaa-aikasuunnittelija	1	1	1	0	1	1
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	0	0	-1	0	0
Nuorisotyöntekijä	1	1	1	0	1	1
Kirjastotoimi	3	3	3	0	3	3
Kirjastonjohtaja/kulttuurituottaja	1	1	1	0	1	1
Kirjastovirkailija	2	2	2	0	2	2
Kirjaston muu henkilökunta	0	0	0	0	0	0
TEKNINEN TOIMI	10,5	10,5	11,5	0	11,5	11,5
Tekninen johtaja	1	1	1	0	1	1
Rakennustarkastaja	0	0	0	0	0	0
Toimistosihteer	1,5	1,5	1,5	0	1,5	1,5
Ympäristösihteer/vesihuoltoasiantuntija	1	1	1	0	1	1
Palveluinsinööri	0	0	1	1	1	1
Tekninen isännöitsijä/työnjohtaja	1	1	1	0	1	1
Rakennusammattimies	1	1	1	0	1	1
LVI-asentaja	1	1	1	0	1	1
Kiinteistöhoitajat	3	3	3	0	3	3
Liikuntapaikkojen hoitaja	1	1	1	0	1	1
Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö	20,8	19,5	19,5	0	19,5	19,5
Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö	0,5	1	1	0	1	1
Palvelukeskustehtävän esimies	0,5	0	0	0	0	0
Kokki	9	5	5	0	5	5
Siivooja	4,8	6,5	6,5	0	6,5	6,5
Palveluvastaava	5	6	6	0	6	6
Ruokapalvelutyöntekijä	0	0	0	0	0	0
Siivooja / Siivoustyönohjaaja	1	1	1	0	1	1
KUNTA YHTEENSÄ	165,05	177,5	171,2	-6,3		

Henkilöstösuunnitelma on ohjeellinen, ja mahdolliset muutokset vuoden 2024 henkilöstösuunnitelmaan valmistellaan ja tuodaan päätöksentekoon vuoden 2024 aikana.

Kuntakonserniin kuuluvilla yhtiöillä ei ole omia työntekijöitä, vaan niiden isännöintitoiminnot on ulkoistettu.

2. KUNNAN VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Vesilaitostaseyksikkö

Tuloslaskelma v:lle 2024

	Käyttö 2022	Arvio 2023	Arvio 2024
	euroa	euroa	euroa
Liikevaihto	394 344,02	358 378,00	424 000,00
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)			
Valmistus omaan käyttöön			
Liiketoiminnan muut tuotot			
Materiaalit ja palvelut	423 144,44	365 630,00	447 450,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	75 592,23	73 600,00	88 500,00
Palvelujen ostot	343 604,92	292 030,00	358 950,00
Henkilöstökulut	1 998,48	920,00	1 091,02
Palkat ja palkkiot	180,00	900,00	900,00
Henkilösivukulut	1 818,48	20,00	191,02
Eläkekulut	1 818,48	20,00	0,00
Muut henkilösivukulut	0,00	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	122 020,11	85 360,00	88 810,00
Suunnitelman mukaiset poistot	122 020,11	85 360,00	88 810,00
Arvonalentumiset			
Liiketoiminnan muut kulut	1 361,67	1 360,00	1 060,00
Liikelylijäämä (+) tai -alijäämä (-)	-154 180,68	-94 892,00	-114 411,02
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 640,43	0,00	0,00
Korkotuotot			
Muut rahoitustuotot			
Korkokulut	5 640,43	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta			
Muut rahoituskulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen satunnaisia eriä	-159 821,11	-94 892,00	-114 411,02
Satunnaiset tuotot ja -kulut			
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen varauksia	-159 821,11	-94 892,00	-114 411,02
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (-)			
Tilikauden ylijäämä / -alijäämä	-159 821,11	-94 892,00	-114 411,02

3. TALOUSARVION SITOVUUS

KÄYTTÖTALOUSOSA

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota ja toimielin on sidottu talousarviossa hyväksytyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Toimielin ei saa ylittää talousarviossa sille osoitettua määrärahaa.

Kunnanvaltuusto määrää, miten määrärahat ja niiden perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan viranomaisia. Luvun 6 tehtäväluekohtaiset määrärahat ovat kunnanvaltuustoon nähden sitovia, jos ei toisin määrätä. Valtuuston päättämät tehtävälueiden ja vastuualueiden nettomenot ovat valtuustoon nähden sitovia.

Toimintayksiköt velvoitetaan kantamaan tulonsa talousarvioon merkityn mukaisesti. Toimialat ja niiden toimintayksiköt ovat vastuussa määrärahojensa käytöstä lautakunnille. Lautakunnat päättävät itse kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvion jälkeen tehtävissä käyttösuunnitelmissaan siitä, mikä on sitovuustaso niihin nähden, eli mihin päätösvaltaa delegoidaan viranhaltijoille.

Strategiset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita. Tuotannollisilla tavoitteilla täydennetään strategisia tavoitteita siten, että tavoitteet kattavat tehtävälueen perustehtävät. Nämä täydentävät tavoitteet ovat lautakuntatasolla sitovia.

INVESTOINTIOSA

Investointiosa on laadittu vuosille 2024 - 2026 ja se hyväksytään vuoden 2024 osalta sitovana ja taloussuunnitelma vuosien 2025 - 2026 osalta ohjeellisena. Menot että tulot talousarviovuonna 2024 ovat sitovia. Investointiosan lihavoidut kohdat ovat sitovia.

Talousarviovuoden kuluessa mahdolliset investoinnin lisämäärärahat edellyttävät aina ao. toimielimen, kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyn. Hyväksyttävään investointiohjelmaan otetaan uusia hankkeita talousarviomuutoksena silloin, kun kysymys on kunnan kehittämiseen liittyvästä tai muusta välttämättömästä tarpeesta.

Investointiosassa esitetään kyseisen hankeryhmän tai hankkeen menot aina bruttona.

Mikäli investointiosan perusteluissa hankeryhmä on eritelty eri kohteiksi, ovat perustelut sitovia siten, että toimielimen on toteutettava ensisijaisesti perusteluissa luetellut kohteet.

Toimintayksiköiden tulee hankintoja tehdessään ehdottomasti noudattaa käyttöomaisuuslaskentaohjeita ja tehdä kirjanpidon kirjaukset oikein sen mukaan, onko kyseessä käyttöomaisuushankinta vai vuosittainen kulu.

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat määrärahat, jotka vaikuttavat vuosikatteen muodostumiseen ja vuosikate. Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot perustuvat hyväksytyyn poistosuunnitelmaan.

RAHOITUSOSA

Valtuustoon nähden sitovia eriä rahoitusosassa ovat pääomarahoituksen erät: pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä antolainojen vähennys.